

Převzato z knihy – Poklady bohyně Caissy

MISTŘI TRPASLÍCI

Jak praví staré pohádkové anály, narodila se kdysi jedné dobré královně roztomilá dceruška. Stalo se to v zimě, když ještě padal sníh, a tak dostala jméno Sněhurka.

Sněhurka svou matku ani dobře nepoznala. Brzo jí zemřela a král si přivedl novou královnu, ale už ne tak hodnou, jako byla první.

Královna-macecha byla sobecky zamilovaná do vlastní krásy, rób a klenotů, o malou Sněhurku se nestarala a nakonec utrápila i svého královského chotě. Král byl totiž velký dobrák a nešika. Když si uvědomil, jak špatně si vybral, vzal hůl jen na své srdce a to mu puklo hořem.

Zlá královna vládla pak v zemi sama a vládla krutě. Chorobně žárlila na všechny hezké dívky a ženy a když se dozvěděla, že některá je hezčí než ona, ihned vyslala pochopy, aby nešťastníci zprovodili ze světa.

Sněhurka léty rostla a krásněla a zlá královna se obávala, aby jí nevlastní dcera nepředstihla v kráse. Oděla ji proto do starých hadrů a nutila do nejtěžších prací, aby Sněhurčin přirozený půvab se nemohl navenek uplatnit.

Sněhurka trpělivě snášela nepřívětivé rozmary královské macechy a jen u chudých poddaných, k nimž se tajně utíkala, našla radosti mládí. Nejvíce ji poskytla rodina královnina vrchního myslivce. Zde se naučila zpívat, hrát na harmoniku, smát se a tančit. Starý myslivec ji obeznámil s rájem květin a lesních zvířátek, by dokonce ji naučil velmi dobře hrát i šach a byl jí otcovským rádcem, laskavým soupeřem a učitelem.

Ať už myla nádobí, nebo schody, Sněhurka snila o princovi, který by ji vyvedl z královské bídy a dovedl do nového hezčího zámku.

Tento sen nebyl beznadějný. Jednoho dne ji překvapil v zahradě sousední princ a okouzlil její tvářičkou a zpěvem, obdaroval ji nádhernými květinami a řekl, že je nejkrásnější dívkou na světě, kterou kdy spatřil.

To náhodou uzřela a zaslechla zlá královna a rozhodla se v chorobné zlosti k ukrutnému záměru. Okamžitě zavolala vrchního myslivce a poručila mu: „Zítř ráno odveď Sněhurku do hor a v poledne se vrátíš s jejím srdcem v této krabici na klenoty!“

Marně starý muž reptal a prosil, aby upustila od tak nešlechtného rozkazu. Ničemná královna setrvala na svém a zlomyslně zdůraznila, že právě on a nikdo jiný musí zločin vykonat.

Vida, že se zaslepenou ukrutnicí není rozumná řeč, vrchní myslivec splnil úkol a za úsvitu druhého dne dovedl Sněhurku do hlubin horských lesů. Na jedné mýtině se zastavil, vytáhl lovecký nůž a sdělil jí, co s ní a jejím srdcem má na příkaz zlé macechy udělat.

„Neplač, bláhová!“ uklidňoval ji myslivec. „Ten nůž jsem vytáhl proto, abych ti nasekal trochu chvojí k odpočinku, kterého nutně potřebuješ. Snad si nemyslíš, že bych byl schopen vykonat podle přání té zlé ženy a zabít tě?“

„Ach, ty hodný, milý, ...“ zajásala Sněhurka a vděčně objala svého průvodce.

„Až si odpočineš, půjdeš sama jelení stezkou dál na jih,“ pokračoval myslivec. „Jižní stranu snadno poznáš podle stromů. Na kmenech obrácených k jihu neroste mech. Na konci jelení stezky je paseka obřích pařežů a v jednom z nich bydlí pastičkář Koumák. Dej pozor, abys ho nezašlápla! Je to nepatrný, ale dobrý človíček. Dáš mu tento list a on se už o tebe postará. Já se nyní

vrátím a pokusím se vyzrozumět tvého prince. Musím také ještě ulovit nějaké srdíčko do krabice...“ usmál se hodný staroch.

Pak nasekal hromadu jemného chvojí, přehodil si pušku přes rameno a otcovsky se s princeznou rozloučil.

Mávala mu tak dlouho, až jí zmizel z dohledu. Pak umdlena rozrušením a únavou ulehla do trávy a přivřela oční víčka.

Neodpočívala dlouho. Brzo ji vyrušil ptáččí skřek a tlukot takřka u samého ucha. Rozhlédla se a spatřila, že není sama. Z různých míst a křovisek zíralo na ni mnoho párů zvědavých očí. Tlukot a skřek byl varovný a pocházel od datlů a sojek. Slunce opustilo mýtinu a ptáci ji zřejmě nábádali k odchodu.

Jakmile je Sněhurka uposlechla a povstala, sojčí křik a bubnování datlů vystřídaly jásavé trilky modráčků, červenek a sýkorek, jichž na větvičkách kolem její hlavy sedělo plno. Vyklenutá zvědavá očka náležela zvířátkům, která ji hlídala: jelínkům, veverkám, ježkům, zajíčkům, by dokonce byla tu i jedna zvláštní mrkavá očka – očka želvičky.

Sněhurka lesní tvorečky pěkně pozdravila a když se pak statečně vydala dál na jih po jelení stezce, všechna zvířátka ji následovala a ptáčkové s nimi.

Putovali tak dlouho, až stezka náhle skončila v hustém křoví. Zvířátka odtáhla listy a větve, a Sněhurka se ocitla uprostřed paseky před malou chaloupkou. Byla poněkud zvláštní ta chaloupka: podobala se jako vejce vejci šachové věži o dvou poschodích.

„To je domeček jako pro panenky,“ zvolala překvapená Sněhurka. „Ale uvnitř je tma... asi nikdo není doma!“ Zaklepala na dvířka, avšak nikdo nepřišel otevřít, všude vůkol panovalo hluboké ticho a klid.

„Smím dovnitř?“ zeptala se svých průvodců. Ptáčkové a zvířátka přikývli a vešli za ní do kulatého domečku.

„Hleďme, tady je sedm židliček. A podle toho, jak vypadá tenhle stůl... bydlí tu asi sedm nepořádných dětí!“

Na opěradlech židlí visely špinavé košilky a zmačkané kalhotky. V umývadle bylo vysoko narovnáno neumytých šálků, misek, hrnečků a talířků.

„Třeba nemají maminku a potřebují někoho, kdo by se o ně staral,“ pravila Sněhulka. „Víte, co? Vyčistíme domek a překvapíme je!“

Našla ručník a ovázala si jej kolem pasu jako zástěru. Pak se pustila do uklízení a všechna zvířátka jí přitom nadšeně pomáhala. Ježkové dupali a vynášeli na ostnech všelijaké odpadky, veverky zametaly svými ocásky prach pod koberec.

Sněhurka vyprala všechny košilky a kalhotky na zádech želvy jako na valše a pak je pověsila jelínkům na parůžky, aby rychleji uschly.

Když bylo vše jakžtakž v pořádku, postavila na polévku a řekla zvířátkům: „Pojďme se podívat, co je nahoře!“

Všichni vystoupili po schodech nahoru. Zvedajíc svíčku do výše, Sněhurka stála ve dveřích druhé místnůstky a rozhlížela se zvědavě kolem.

„Ach, to jsou roztomilé postýlky! A všech-ny mají na sobě napsána jména – Prófa, Štístko, Kejchal, Šmudla ... Taková směšná jména pro děti ... Rejpal, Stydlín, Dřímál!“

Sněhurka vešla dál do ložnice a čilí ježkové hned za ní, očichávající v tmavých koutech podezřelé hromádky. Jeden nemotora natáhl čumáček příliš vysoko, uklouzl a hromádka ho zavalila spoustou špinavých kamínků.

„Co je tohle?“ zvolala Sněhurka. Zvedla několik těch začernalých kaménků a pozorně je prohlížela. „Ale to jsou přece dětské šášky! Ach, jak jsou ty figurečky zapatlané!“

Usedla na postýlky a jak byla pořádná, začala liliputánské figurky hned čistit. Za chvíli svítily jako drahokamy. Nebylo divu. Byly opravdu vyrobeny z drahokamů – některé z diamantů, jiné z červených granátů, šachovničky pak z ryzího zlata a stříbra.

Překvapena podivným pokladem a už úplně vyčerpána únavou a dobrodružstvím, Sněhurka klesla přes několik postýlek a usnula.

Zvířátka chvíli hlídkovala a když bystří zajíčci a jelínci začali věřít a zneklidnili, všichni opustili chaloupku a rozprchli se.

Z hlubin lesa zněl sborový zpěv a brzy nato vešlo na zašeřelou paseku sedm maličkých vousatých mužíčků. Pochodovali jeden za druhým, na ramenou nesli krumpáče a lopaty. Všichni měli čepičky s bambulkou, které úplně zakrývaly jejich hlavy, neboť na nich nebyl už ani chlup.

Byli to trpasličí majitelé chaloupky na dolní pasece, ve které zahospodařila Sněhurka. Den co den fářali do podzemí a v zapomenutých štolách vykopávali zlaté a tvrdé kamínky. Na otázku, proč to dělají, byli by asi těžko odpověděli, protože na to nikdy nemysleli. Jistě by však byli pyšně řekli, že tuhle práci vykonávají už stovky let a rádi, protože bez práce by život netěšil. S lidmi nepřišli do styku a věřili, že les je plný draků, démonů, strašidel a zlých duchů.

Můžete si tedy snadno představit, co si asi mysleli a jak byli vyděšeni, když najednou uviděli, že dveře jejich baráčku jsou otevřené a že se kouří z komína.

„Hled’te, někdo je v domě – hoří tam světlo!“ řekl první trpaslík, co krácel v čele a ustrašeně se zastavil.

„To může být jen duch, nebo šotek, nebo démon,“ špitl druhý.

„Eh, šotek... Drak je to! Dvě stě let vás varuji, že se něco děsného stane a vida, už je to tady!“ zahučel třetí.

Potichoučku se přiblížili, strčili hlavy do dveří a rychle je zase vytáhli.

„Nikdo tu není,“ zašeptal Štístko.

„Nemůžeš vidět duchy!“ napomenul ho Rejpal.

„Eh, pojd’te za mnou,“ nařídil Prófa, zřejmě vůdce party.

Vešli a opatrně se rozhlíželi.

„Věci vypadají divně... jinak než dřív... Cítím něco zvláštního a nezdravého...“ ozval se Dřímál.

„Strašidelného...“ souhlasil obrýlený Prófa. „Tahle židle byla zaprášená a už není!“

„Pavučiny zmizely,“ ohlásil Stydlín.

„Tady někdo konal špinavou práci... všechno je vyčištěno,“ zhrozil se Rejpal.

„Dřez je prázdný... někdo ukradl naše misky,“ pípl Šmudla.

„Ne, jsou v kredenci,“ odvětil Štístko, vytíraje prstem hrneček a vzápětí zahromoval: „U d’asa, můj hrnek je umyt... a starý cukr na dně pryč!“

„Pssst,“ zdvihl prst Kejchal a ukazoval na vázu s květinami.

„Je plna čerstvých kytek... eh, uch, ach...“ A kýchl tak mocně, že se všichni rozutíkali v domnění, že je začal hubit zlý duch.

Když se po chvílce zase seskupili, zaslechli tajemný zvuk seshora. Byla to zívající Sněhurka, která se probudila ze spánku.

„Je to tam!“ řekl Prófa, třesa se strachem.

„Je to v žlonici... eh, chci říci v ložnici... Někdo půjde nahoru a vyzví to. Kdo se hlásí dobrovolně? – Nikdo. Dobrá, tak půjdete nahoru všichni! Já zůstanu dole a ve třelce chytím!“

Poněvadž se žádný nehýbal, Prófa vtiskl ustrašenému Šmudlovi do rukou svícen a řekl: „Tak jdi ty, tobě se ještě nikdy nic nestalo!“

Poslušný Šmudla pomalu vnikl do ložnice zrovna v tu chvíli, když se Sněhurka pro-

tahovala. Poněvadž v životě něco podobného dosud neviděl, domníval se, že má proti sobě nadpozemské zjevení. Kolena se mu náhle prolomila, zděšením sfoukl svíčku a jako špalek se skulil po schodech dolů. Bráškové ho ihned zahrnuli otázkami.

„Viděls to?“

„Byl to drak?“

„Zhasil ti světlo, co?“

Vyděšený Šmudla na všecko jen souhlasně kýval a naznačil, že „to nahoře“ spí. Strachem ho záblo v krku, vůbec nemluvil.

Když si sbor uvědomil, že „to nahoře“ spí, odvážně vstoupil do ložnice a udiveně zíral na Sněhurku.

„Cóóó... co je to?“ vykoktal Štístko.

„Ach, je to krásné jako anděl,“ zašeptal Stydlín

„Eh, anděl...“ osopil se na něho Rejpal. „Ženská je to! A pozor! Všechny ženské – praví bible – jsou potrhlé a lstivé!“

„Co je to lstivé?“ špitl Dřímál.

„Eh, nevím...“ mávl rukou Rejpal a nevrle dodal: „Ale vždycky je to nebezpečné! Dejte na mne. Ženská – to je pytel starostí!“

Sněhurka si protřela oči a užasle vyjekla. Mužičkové hbitě zalezli pod postele, ale když se nic zlého nedělo, za chvíli se zase objevili.

„Ach, tak vy nejste děti... Dobrý den, trpaslíčkové!“

Mužičkové mlčeli a nedůvěřivě poulili oči.

„Řekla jsem: dobrý den,“ opakovala Sněhurka.

„... brý den,“ odvětil Prófa na půl pusy a ostatní to zamručeli po něm.

„To jsem ráda, že umíte mluvit“ Teď mi aspoň sdělíte, kdo jste!“ Sněhurka si vzpomněla na jména na postýlkách a vesele pokračovala, ukazujíc na Prófu: „Ty určitě musíš být Prófa!“

„Oh, ano, to také jsem, eh... drahá, ehm...“ koktal oslovený náčelník a v pyš-

ném blahu vysekl jí tak dvornou poklonu, až mu spadly brejličky, které však v pádu šťastně zachytil.

„A ty jsi Stydlín, není-liž pravda?“

„Och, ich, ach...“ potěšeně vyrazil ze sebe druhý trpaslík, kroutící se za Prófu jako červ.

Dřímál nabíral k zívnutí a Kejchal výmluvně zavřel oči a pootevřel ústa. Štístkovi to přišlo hrozně k smíchu a pupík se mu jen házel. Sněhurka si povedené trojice rychle všimla a řekla:

„A vy jste Dřímál, Kejchal a ... Štístko, že?“

„Ano, uhodla jsi správně. A toto je Šmudla. Ale s ním nikdo nemluví...“

Šmudla se zazubil od ucha k uchu. Byla to taková dobrá scvrklá duše, která i nešetnou poznámku o sobě brala jako poklonu. „Proč? On neumí mluvit?“

„Ale umí, ale my ho k tomu nesvádíme...“ povýšeně zavrčel Rejpal.

„A ty jsi zřejmě Rejpal!“ zasmála se Sněhurka, pozorujíc komickou vznešenost tohoto zamračeného mužička.

„Eh, mávl rukou Rejpal, otáčeje se k ní zády. „Víme, kdo jsme“ Zeptejte se jí někdo, kdo je ona a co u nás pohledává!“

„Odpusťte, zapomněla jsem vám to říci. Jsem Sněhurka!“

„Princezna!“ zvolali všichni užasle.

Sněhurka přikývla a začala jim vyprávět o svém dobrodružství. Když se zmínila o zlé královně, vylézaly všem oči z důlků.

„Varuji vás, soudruzi,“ přerušil uctivé mlčení Rejpal. „Jestli zlá královna zjistí, že princezna je u nás, tak se ráno probudíme s hledáme, že jsem mrtví!“

„Nesmysl, vždyť ona ani neví, kde jsem““ pravila Sněhurka.

„Neví!“ odporoval pohrdlivě Rejpal. „Ta ví všechno! Ta se umí udělat i neviditelnou! Třeba zrovna teď je v této místnosti!“

Trpaslíci zvažněli a Šmudla začal hledat pod postelemi a ve starých botách. Podíval se i sobě do kapsy a Prófovi pod vousy.

Sněhurka se obrátila uražena ke dveřím.

„Půjdu! Jsem vám zřejmě nevhod. Netušila jsem, že vám bude lhostejno, když mne v lese snědí divoké šelmy. Konečně, proč bych tu měla zůstat a uklízet a vařit pro sedm ustrašených bázlivců?“

„Vařit? Řekla jsi vařit?“ otázal se Štístko, zbystřiv sluch.

„Ano, vařit. A umím vařit všechno,“ odpověděla Sněhurka. „Jablkové knedlíky, lívance, angreštové koláče ...“

„Angreštové koláče!“ zvolali opět všichni nadšeně. „Hurá! Zůstane!“

Lahodné představy zropil jen Rejpalův zlostný hlas. Vzkřikl: „Blázni! Chcete nasadit krk pro pár koláčů?“

„Samozřejmě! Budou chutnat báječně!“

Nakonec nezbylo Rejpalovi než se přidat k většině, zejména když i jeho jazyk začaly dráždit mlsné sliny. Přesto tvrdohlavě prohlásil: „Dobrá, ale zůstane jen dotud, dokud nedostaneme koláče. Pak půjde!“

Zatím co trpaslíci hlasitě jásali nad bratrskou jednotou myslí, Sněhurka ucítila, že dole v kuchyni utíká z hrnce polévka. Vykřikla a rychle vyběhla z ložnice.

Trpaslíci byli zmateni.

„Neříkal jsem to?“ vítězoslavně poznamenal Rejpal. „Je to blázen! Eh, ty ženské...“

„Je pryč? Co teď?“ otázal se Stydlín úzkostlivě.

„Ne,“ řekl Prófa. „Podívejte se dolů! Slyším ji v kuchyni!“ A spolu s ostatními zdvihl široký nos a sál vonné páry, přicházející z kuchyně.

„Polévka! Polévka!“ zvolali sborem a rychle se rozběhli ke schodům a pádili ke stolu.

„Večeře ještě není hotová,“ řekla Sněhurka. „Máte zrovna ještě čas se umýt!“

„Umýt?“ zakoktali mužičkové, dívající se jeden na druhého.

„Nebo jste se snad již myli?“

„No... ano, ano ... snad, snad jsme se už ... snad“, rozpačitě koktal za všechny Prófa.

„Ale kdy?“

„No .. ehm ... před chvílí“, zalhal si vůdcovsky.

„Ukaž mi ruce!“ zavelela Sněhurka. „Natáhni je!“

To byly ručičky! I trpaslíci protáhli oblíčeje a svésily hlavy.

„Je to horší, než jsem si myslela,“ prohlásila Sněhurka, snažíc se být přísná. „Všichni ven a ty ruce si umyjte“ A také za ušima a pod vousy!“

Mužičkové vyšli jeden za druhým před chaloupku jako ovce. Jen Rejpal jako obvykle zlobil. Založil si ruce vzdorovitě na zádech a krácel ze dveří tak uraženě, že narazil nosem na pažení a rozplácl se v trávě jak široký tak dlouhý.

Prófa a ostatní byli rozhodnutí zalíbit se princezně za každou cenu a statečně se pustili do boje s vodou.

„Nesrazí se nám vousy?“ otázal se opatrný Dřímál.

„Zdá se, že ne,“ řekl Prófa nejistě a drbal si krk a uši jako junák.

Rejpal se jim posmíval: „Zbabělci! Rád bych viděl někoho, kdo by mne přinutil, abych se umyl!“

„Ustavičně vyčobuje... eh, chci říci... ustavičně vybočuje z řady, nekázník jeden... Hej, chlapi, hoďte ho do necek!“

Popadli ječícího a kopajícího Rejपालa a vykonali rozkaz do puntíku. Tři ho drželi za nohy a dva mu nořili hlavu pod vodu.

„Mýdlo! Nové mýdlo!“ poroučel Prófa.

Šmudla ochotně připelášil s mýdlem, ale to mu vyklouzlo z ruky vysoko do vzdu-

chu a spadlo rovnou do otevřených úst. Začal škytat a pokaždé když udělal „škyt“, vyplula velká krásná bublina. Chudák Šmudla se styděl a dal si na ústa obě ruce. Pak mu ale barevné bubliny vycházely zase z uší.

„Večeře!“ volala Sněhurka.

Pustili Rejpala do necek jako horký brambor. Rejpal zuřil a škrábal se ven. Jeho důstojnost byla před neoblíbeným ženstvím těžce uražena. Prskaje a plivaje rychle se osušil a rozběhl za ostatními. Překvapovalo, jak pospíchal.

Po večeři se důstojně vytratil do ložnice jako pán, zatím co druzí zůstali se Sněhurkou a pomáhali ji utírat nádobí.

Za chvíli se ozval z ložnice zlostný křik: „To je troufalost! Kdo se opovážil zničit moje šachy?“

Ve dveřích se objevil rozlícený Rejpal a mával nad hlavou vyčištěnou šachovničkou a hrstí novotou se třpytících figurek.

„Léta si zakládám na tom, že soupeř nerozezná mého koníka od střelce... a nyní si někdo jen tak přijde a uvede mou taktiku vniveč! Jako stoletý šachový přeborník dolní paseky důrazně protestuji proti takovému násilí...“

Vidouc, že mezi trpaslíky vznikl zvláštní neklid, Sněhurka se otázala: „Co se děje? Kdo tu tropí násilí?“

„Myslí tebe, princezno,“ pravil prófa, zálibně se zhlízejíc ve vymydlených dlaních jako v zrcadle. „Umyla jsi našemu přeborníku figurky a on se vzteká, že už teď nebude snadno vyhrávat!“

„Jak snadno?“ vpadl mu do řeči Rejpal. „Vyhrávám i nesnadno!“

Sněhurka se zasmála a hrozíc na Rejpala, řekla: „Tak ty ses stal přeborníkem nikoliv poctivou hrou, ale proto, že jsi šidil soupeře zapatlanými figurkami?“

„Ano, on rád šidí,“ přiložil polínko Šmudla.

„Mlč, žízalo,“ osopil se na něho přeborník trpasličí paseky. „Za prvé se tě nikdo na nic neptal, za druhé tebe roztrhnu jako salamandra i naslepo!“

Trpaslíci se nyní do sebe náležitě pustili a začali se hádat, kdo kdy koho a jak porazil, a kdo je horší a kdo lepší hráč. Přeli se tak tvrdošíjně, že diskuse hrozila přejít v rohovnickou exhibici.

Sněhurka poznala, že zapadla mezi vášnivé šachisty a zvolala: „Víte clo Sehraje-me turnaj a tam se nejlépe a nejspravedlivěji pozná, kdo je skutečně nejlepším!“

Návrh zapůsobil jako elektrická jiskra. Nejprve náhle všichni ztichli a pak vybuchli v jásot, který neznal mezí.

„Turnaj? Ano, ano! Hurá! Sehraje-me šachový turnaj!“

„A jestli nebudete mít nic proti tomu, zahrála bych si ten turnaj s vámi. Co vy na to?“

„Ty umíš hrát šach?“ otázali se sborem a nedůvěřivě si Sněhurku měřili. „A dobře?“

„Umím hrát šach tak jako vařit!“

„Oh, oh... To by bylo výborné!“

„A umíš dát opravdický mat? Takový, aby se král nemohl nikam hnout? Eh... ich...“ otázal se Kejchal, hrdinně potlačuje bytostný projev, od něhož bylo odvozeno jeho jméno.

„Samozřejmě,“ odpověděla Sněhurka. „Cožpak je možné umět hrát dobře šach a neumět dát mat!“

„Nu, děje se to často. Tadyhle Šmudla například hraje šach dvě stě let a ještě ani jednou nedal soupeři mat!“

„Tři sta let,“ opravil Šmudla Kejchala. „A mat jsem nedal proto, že se mi soupeř před matem vzdal!“

„Nu... mnohokrát to nebylo!“ uchechtl se Štístko a Rejpal pohrdlivě ohrnul rty.

„Mnohokrát ne, ale několikrát to bylo,“ spokojeně se ohradil Šmudla.

Vzrušený Prófa se obrátil k Rejpalovi: „Šachový turnaj s princeznou! To by byla světová sanzece... eh, chci říct senzace, co říkáš?“

„Co říkám? Říkám, že se ženskými zásadně šach nehraju! Dobrou noc...“ odsekl Rejpal a složiv ruce na zádech, hrdě odkráčel do ložnice.

Ale dveřmi za sebou tentokrát nepráskl. Velké ucho ve škvíře nasvědčovalo, že šibal si přece jen nechtěl dát nic ujít.

„Jak dlouho potrvá šachový turnaj, ve kterém budeme hrát dvakrát denně každý s každým?“ tázali se trpasličí horníčkové.

„Čtyři dny nejméně,“ odpověděla Sněhurka.

„Čtyři dny? To je hodně, vid’?“ obrátil se Stydlín na Štístka. „A co práce? Musíme přece do práce!“

„Vybereme si dovolenou,“ prohlásil Prófa důstojně.

„Ano, vybereme si dovolenou!“ souhlasil nadšeně Dřimal. „Už stopadesát let jsme si nevybrali dovolenou!“

„A vybereme si dovolenou na celý týden!“ pokračoval Prófa. „Doufám, že to všichni statečně a beze zbytku vydržíme!“

„Ano, ano! Ať žije Prófa! Přísaháme, vydržíme! Sláva týdenní dovolené! Hurá šachovému turnaji!“

Jak se nadšení mezi trpaslíky ryčně rozbouřilo, tak náhle najednou utichlo a mužíčkové, sledující Prófov velitelský vztyčený prst, namířili zvědavé pohledy na Sněhurku.

„Jak to bude s cenami v tom turnaji?“ otázal se Prófa.

„S cenami? Budete přece bojovat o čestný titul přeborníka krásné dolní paseky!“ pravila Sněhurka. „Nadto vyšiji pro vítěze královský prapor s třásněmi!“

Myslela si, že ty drobné milovníky práce bůhvíjak potěší, ale zpozorovala, že její sdělení přijali chladně a bez nadšení.

„Nemáte radost?“ otázala se zklamaných mužíčků a musela se usmát, když viděla, jak někteří se dokonce tvářili, jakoby měli jít na pohřeb.

„Ale máme,“ pravil Prófa. „Proč bychom neměli? Ale titul je titul a praporek je praporek. Není to jaksi... tentonoc...“ koktal a mnul výmluvně ve vzduchu svými prstíčky.

Sněhurka pochopila ten amatérský projev materiální zainteresovanosti a zvolala vesele: „Dále upeču pro vítěze sedmipatrový dort, jaký jste ještě nikdy neviděli a nejdli!“

Teprve nyní propuklo v trpasličím lidu nadšení a radostný hlahol. Jakoby byli na schůzi cukrářů a šťastni, že už je po ní, provolali několikrát „Ať žije sedmipatrový dort“ a spokojeně odťapkali do ložnice.

Druhé ráno se konalo rozlosování účastníků turnaje a první, kdo se u tohoto obřadu objevil, byl – Rejpal.

Tvářil se jako by se nechumelilo. Vytáhl si pětku a blahovolně zašeptal Sněhurce do ucha: „Budou v tom dortu také kyselé višně se šlehačkou? Já moc rád kyselé višně se šlehačkou. To bys pak mohla u nás zůstat trvale!“

Sněhurka se na maličkého puchýře ani trochu nehněvala. Byl tak lidský! Usmála se a řekla: „Jsem ráda, že ses umoudřil a budeš s námi hrát turnaj. Jsi přesvědčen, že jej snadno vyhraješ? Pozor: Nikdy nekřič hop dřív, dokud jsi nepřeskočil!“

Naparoval se: „Eh... maličkost! Dej na mne! Budu hrát jako lev! Když o něco jde, vždycky hraju jako lev!“

Pak přišli na řadu ostatní. Kejchal si vytáhl trojku, Stydlín sedmičku, Dřimal dvojku, Šmudla jedničku, Štístko šestku. Když měl sáhnout do pytlíčku s čísly Prófa, dal galantně přednost Sněhurce. Vytáhla si pořadové číslo poslední a na Prófu zbyla čtyřka.

Podle běžných hracích tabulek určila tedy Sněhurce náhoda za soupeře Šmudlu, Rej-

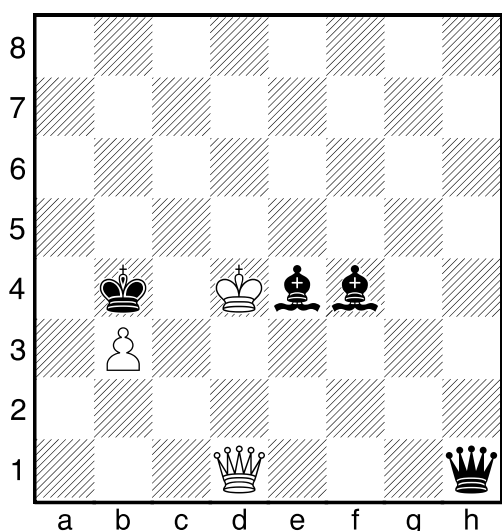
palovi Prófu a Dřimalovi Stydlína. Štístko nastoupil s černými kameny proti Kejchalovi.

Sněhurka – Šmudla

Smolař Šmudla ještě spolknuté mýdlo pořádně nestrávil a k turnajovému boji se připravil tak, aby co nejvíce zmírnil bublinkové nebezpečí. V uších měl vatou a ústa obvázaná ručníkem.

Sněhurka měla co dělat, aby se nezahlavila smíchem. Když Šmudla musel udělat tah, uvolnil chřípí a pak vycházela mu z nosu bublinka za bublinkou – podle hnutí myslí různého zbarvení. Droboučkový Šmudla roztrásl se před princeznou takovou hráčskou a společenskou úctou, že Sněhurka brzy se mohla zbavit vlastního strachu a pustila se energicky do divoké hry. Zejména když Šmudla jí galantně přepustil vedení bílých kamenů. Obětovala oba své střelce za velkolepý zmatek na šachovnici, ale dvorný trpaslíček se rafinovaně bránil, co chvíli vypustil bublinkový ohňostroj a převahu dvou figur udržel až do koncovky

Diagram č. 1

Situace vypadala pro bílého nevábně, a Sněhurka začala uvažovat, jak by se z ní dostala. Prohrát v prvním kole se jí nechtělo a Šmudla hrál velmi dobře. Víc než remízu ovšem získat nemohla a tu bylo možno při-

vodit jen rychlým dobytím jednoho z černých střelců. A kterého a jak?

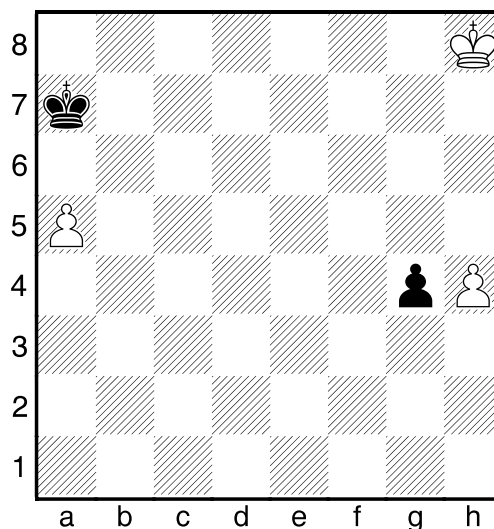
Šmudla měl dlouho dobrou náladu, ale když viděl, že princezna zvažněla, přestal se usmívat a byla v něm malá dušička. uvažoval: Když porazím princeznu, získám sice bod, ale urazím panující královský rod, tedy i zlou královnu a ta by mne mohla začarovat v mloka nebo v Rejpalův pantofel, a to by bylo nepříjemné. Najednou přestal vysílat bubliny a ustrašeně vyčkával.

V té chvíli se Sněhurka rozhodla a provedla tah **31. Dg4!** Byl to senzačně dobrý a jediný záchranný tah. Druhá cesta k dobytí střelce 31. De1+ Kxb3 32. Dxe4 byla by pro ni skončila katastrofou: 32. ... Da1+ 33. Kd5 Da8+ 34. Kd4 Da7+ 35. Kd5 Db7+ 36. Kd4 Db6+ 37. Kd3 Db5+ a mat příštím tahem. **31. ... Df3 32. Dxf4! Dxf4** „Pat!“ zvolali oba soupeři současně a na tváře obou se vyšvihl spokojený úsměv. Sněhurka poblahopřála rozradostněnému Šmudlovi k zisku první půlky bodu a odběhla zadělat na angreštové koláče.

Dřimal – Stydlín

Dřimal a Stydlín vytvořili záludnou pěšcovou koncovku, v níž osvědčil bílý pozoruhodnou duchapřítomnost a remizoval jediným možným způsobem:

Diagram č. 2

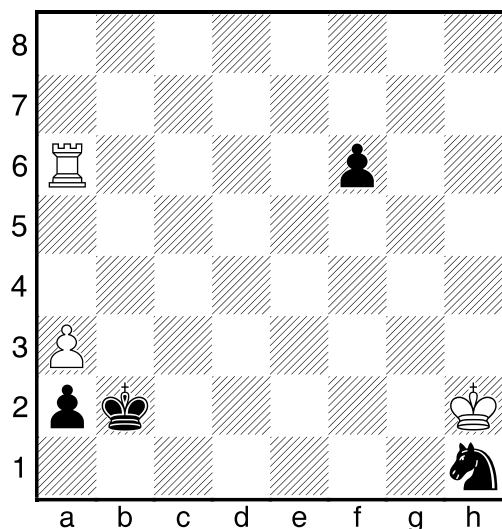

62. a6!! Kdyby se byl ukvapil a zahrál 62. h5?, pak by šibal Stydlín byl vyhrál 62. ... Ka6!! 63. h6 g3 64. h7 g2 65. Kg7 g1D+ 66. Kh8 Dc5 67. Kg7 Dg5+ 68. Kh8 Dh6 69. Kg8 Dg6+ 70. Kh8 Kb5! 71. a6 Df7 72. a7 Df8#

Prófa – Rejpal

Prestižní souboj Prófa – Rejpal vyústil po ostrých potyčkách také do zajímavé koncovky.

Diagram č. 3

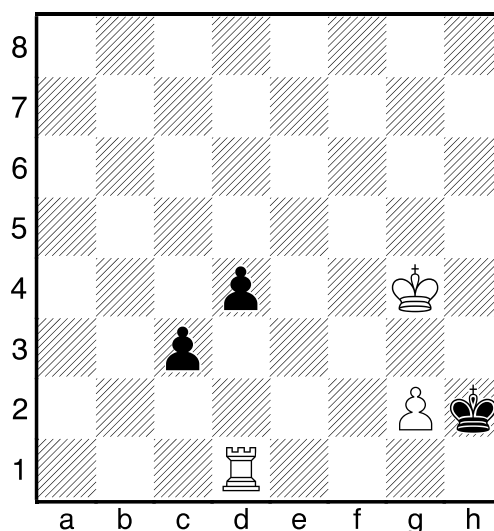
Rejpal byl pyšný na svého volného nezadržitelného pěšce a různými veselými gesty dával najevo, že „šéfa“ jaksepatří „natře“. Prófovi nebylo nijak do smíchu, co chvíli si otíral potem orosené brejličky, ale důstojně se ovládal a přikročil k spásnému šachování: **46. Vb6+ Kc2 47. Vc6+ Kd2 48. Vd6+ Ke2 49. Ve6+ Kf1 50. Vxf6+ Jf2 51. Vg6! Jh3! 52. Vf6+ Jf4** Po tomto tahu si Rejpal sebevědomě povytáhl kalhoty a byl skálopevně přesvědčen, že má vyhráno. Houževnatý Prófa ho však přesvědčil o omylu: **53. Vxf4+ Ke2 54. Ve4+ Kd2 55. Vd4+ Kc2 56. Vc4+ Kb2 57. Vg4!!** Nyní Rejpal zbělel jak putýnka vápna. Čekal 57. Vb4+, po čemž by byl ovšem vyhrál 57. ... Kc3! a najednou takové mrzuté překvapení! Postavil si ještě novou dámu **57. ... a1D**, ale po **58. Vg1 Dxa3 59. Vg2+**

musel uznat, že ze soupeřova věčného šachu není uniknutí.

Kejchal – Štístko

Rovněž partie Kejchal – Štístko skončila smírně. Štístko promarnil ve střední hře věž za pěšce, avšak nakonec se vtipně zachránil.

Diagram č. 4

51. ... c2! 52. Vc1 d3 53. g3! Kg2 54. Kf4 d2!! Hrubou chybou by bylo bývalo 54. ... Kf2? 55. Ke4! Ke2 56. Kd4! a bílý vyhraje. **55. Vxc2 Kh3! 56. Vxd2 pat.**

Po chutném obědě se trpaslíci olizovali až za ušima a v růžové náladě nastoupili odpoledne k druhému utkání.

K tomuto utkání sešlo se i hodně diváků. Lesní zvířátka byla překvapena nezvyklým ruchem na pasece, jindy tak klidné, a obklopila pařízky, na nichž mistři trpaslíci bojovali. Obzvláště jelinci, s nimiž mužičkové žili tradičně v míru a takovém přátelství, že se nemuseli obávat, že jim vrazí někdy nůž do hřbetu, natahovali přes ramena hráčů své hnědavé hlavičky a zvědavě se zajímali, co jejich kutí na šachovničkách.

Také na smrkách a břizkách se slétlo mnoho všelijakých ptáčků a hlavně sojek. Sojky však nepřivedl na paseku zájem sportovní, ale hamižný. Lákaly je třpytivé figurčky trpasličích šachů. Věděly, že mužič-

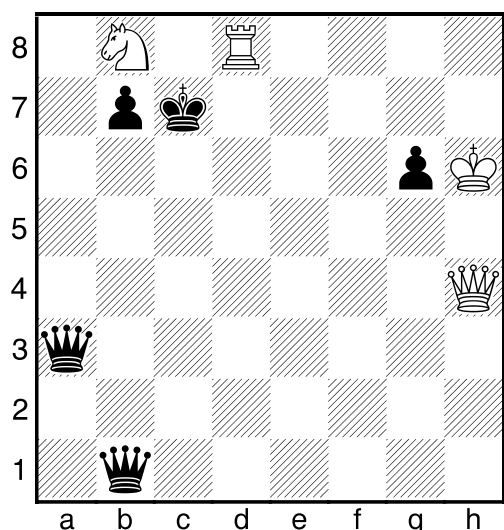
kové při cvičných partiích si často zdřímli a bystře využívaly takových chvil k zlodějským zásahům. Údržbáři Dřímala a Šmudla nestačili vyrábět náhradní součástky. Dřímala měl proto místo krále svíčku a Šmudla místo jedné věžky borovou šišku.

Ačkoliv šachové boje odpoledne v záři slunka byly ještě urputnější než dopoledne za rosy, skončily i v druhém utkání všechny partie po velmi hodnotném a zajímavém průběhu nerozhodně.

Štístko – Prófa

V partii Štístko – Prófa postavil si Prófa druhou dámu a blaženě snil, že materiální převahu snadno a rychle uplatní k výhře.

Diagram č. 5

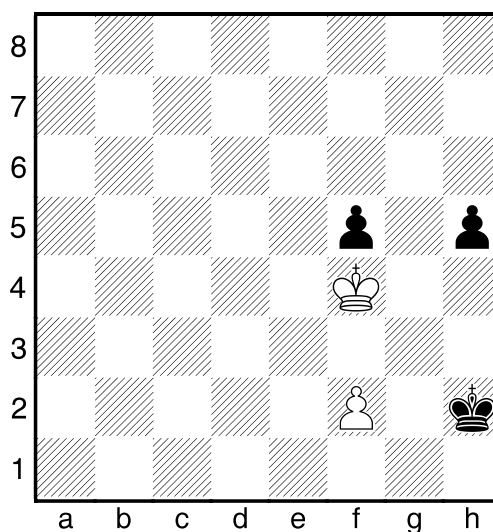
Avšak Štístko byl hoden svého příjmení a skvělou kombinací mu radost zkažil: **36. Vd7+ Kxb8 37. Vxb7+!!** Prófa sebral oběť králem **37. ... Kxb7** a přišlo **38. De7+! Dxe7**, pat. Kdyby byl bral dámou, vyšel by jiný, neméně hezký pat (37. ... Dxb7 38. Dg3+! Dxc3).

Kejchal – Stydlín

Kejchal dobyl na Stydlínovi pěšce a rychle přešel do pěšcové koncovky.

viz diagram č. 6

Diagram č. 6

Věděl, že v pěšcových koncovkách taková materiální převaha v devadesátidevíti případech ze sta stačí k výhře docela pohodlně. Stydlín mu však ukázal, jak může v praxi vypadat právě to jedno procento. Zahrál chladnokrevně **43. Kxf5!** a po soupeřově odpovědi **43. ... h4** přesným tahem **44. Ke6!!** remizoval. Dlouho do noci rozebírali trpaslíci koncovku a žasli, že pokračování **44. Kg6?** by bylo partii prohrálo.

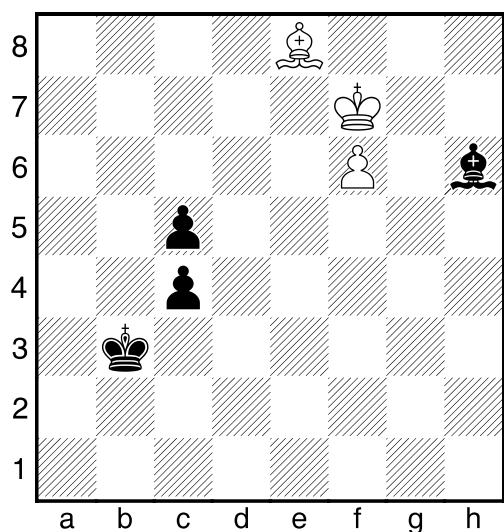
Šmudla – Dřímala

Šmudlovi angreštové koláče znamenitě pomohly k vylepšení tělesné kondice, a tak již odpoledne mohl dokázat, že není tak hloupý, jak si to někteří soukmenovci mysleli a jak někdy vypadal. Také on ztratil s Dřímalem pěšce, ale bojoval udatně a dosáhl koncovky s nestejnobarvnými střelci.

viz diagram č. 7

Koncovka nevypadal zrovna vábně – hrozil rychlý pochod černého pěšce do dámy – ale Šmudla vymyslel lišáckou výmluvu: **71. Kg6! Sf4 72. Sf7! Kb4 73. Sxc4! Kxc4 74. Kf5 Sd6 75. Ke6 Sf8 76. Kf7 Sh6 77. Kg6 Sf4 78. Kf5 Sd6 79. Ke6** Tak se oba chvílku honili kolem dokola, až Dřímala uznal, že se z „mlýnku“ nevymotá a stiskl Šmudlovi nabízenou pravici k smíru.

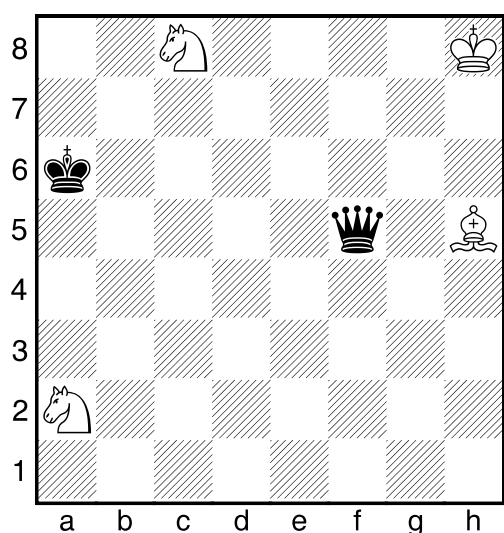
Diagram č. 7

Sněhurka – Rejpal

Největšímu zájmu se těšila partie Sněhurka – Rejpal. To už všechny partie druhého kola byly skončeny, a tak pařízek, na kterém se tato partie hrála, byl obležen zvědavými konkurenty. Rejpal měl dámu za tři lehké figury a metal kolem sebe triumfální pohledy.

Diagram č. 8

Pomyšlení, že se ujme v turnaji vedení, vhnělo mu krev do tváře, takže chvílemi vypadal jako přezrálá jahoda. Polovina trpaslíků pokukovala po Sněhurce soucitně, druhá polovina, jata rasovým vlastenectvím

se uculovala. Sněhurka nepozorovala nic, neboť byla plně zaujata problémem, jak zachránit své roztoulané ovečky, na něž si černá dáma brousila zuby jako dravá vlčice. Když po úvodních tazích prvního jezdce **36. Jb4+ Ka5 37. Jc6+ Ka4** zapojila do obrany i druhého, **38. Jb6+**, všichni vyrazili žasnoucí ááách! Bylo jasné, že Rejpalův král musí hledat úkryt v dolním rohu šachovnice: **38. ... Ka3 39. Jc4+ Ka2** Když se tak stalo a Sněhurka s podivuhodnou vynalézavostí, kterou obvyčejně děvčata při šachu neprojevují, zahrála geniálně **40. Sf3!!**, následovalo další sborové ááách! Trpaslíci vystoupili na špičky, dva ze smíšků vylezli jelínkům na hřbet a Rejpal zaka-bonil tvář. Zpozoroval, že když oběť střelce přijme, přijde Jb4 s věčným šachem. Do toho se mu nechtělo. Ale dvě z bílých figur byly teď kryty a všechny hrozily spojit se v pevný obranný val. Rejpal kroužil očima dravce po šachovnici a náhle mu blesklo mozkiem: jezdec na poli c4 není chráněn! Jako ostříž se na něho vrhl: **40. ... Df8+ 41. Kh7 Df7+ 42. Kh8 Dxc4**. Avšak loupežný manévr Sněhurkou vůbec neotřásl. S roztomilým úsměvem odpověděla **43. Sd5!** a po **43. ... Dxd5 44. Jb4+** musel za hlučného posměchu diváku přeborník dolní pa-seky podepsat nerozhodný výsledek.

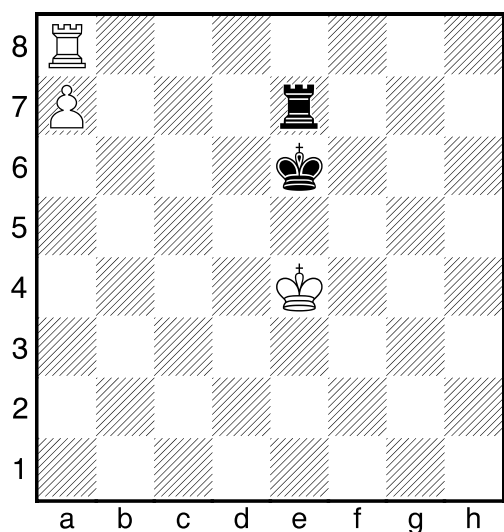
Nadšení trpaslíci odnesli Sněhurku na ramenou. Pořádně se při tom zapotili, a tak jim Sněhurka slíbila, že k zítřejšímu obědu jim uvaří oblíbené nudle s mákem.

Po druhém kole měli všichni účastníci po jednom bodu. Uléhaje do postele, Prófa pravil: „Není nejmenší pochyby – jsme ro-zení velmistři. Hrajeme velký turnaj a – neubližujeme si!“

Dřímál – Sněhurka

Ve třetím utkání Sněhurka pod dojmem svého kuchařského závazku si pospíši-la a rychle skončila věžovou koncovku s Dřímalem

Diagram č. 9

Za poloviční úspěch opět vděčila vědomostem, které načerpala od královna myslivce. V dané a ne zrovna lehké situaci zahrála bezvadně **48. ... Kf6+!** Bezvadně proto, že bílý hrozil vyhrát tahem Kd4 a hrubě chybné by bylo bývalo mu v tom bránit tahem 48. ... Kd6+? pro 49. Kd4! a když nyní 49. ... Vd7 pak 50. Kc4! (anebo 49. ... Ke6 50. Kc5! Ke5 51. Kc6! a bílý vyhraje.) V partii následovalo **49. Kd4 Vf7! 50. Kc5 Kf5! 51. Kb6 Vf6+! 52. Kc5 Vf7 53. Kd6 Kf6** remis

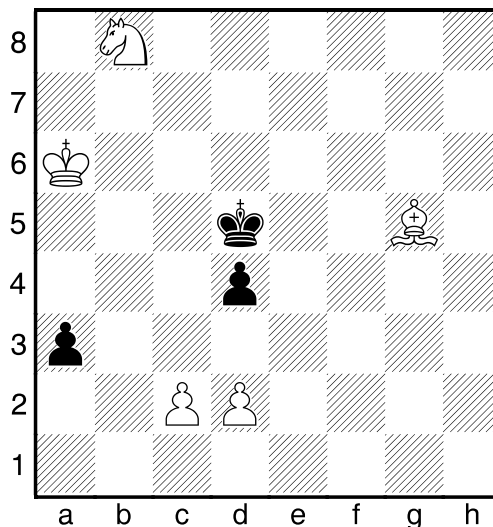
Kejchal – Šmudla

Kejchal se utkal se Šmudlou. Postupně mu sebral dvě figury a tropil si z jeho hry šašky. Ale málem se mu to nevyplatilo. Podceňovaný trpaslíček si utvořil nebezpečného volného pěšce na třetí řadě a spěchal s ním do dámy.

viz diagram č. 10

Kejchal si několikrát mocně šňupl a v hodině dvanácté vymyslel kombinaci, která vyústila do kouzelného matu: **31. Jc6! Kxc6 32. Sf6 Kd5 33. d3!! a2 34. c4+! Kc5 35. Kb7! a1D 36. Se7#** Kupodivu – z pěkného matového obrazu měl radost nejen vítěz, ale i dobrák Šmudla. Zálibně mat oku-

Diagram č. 10

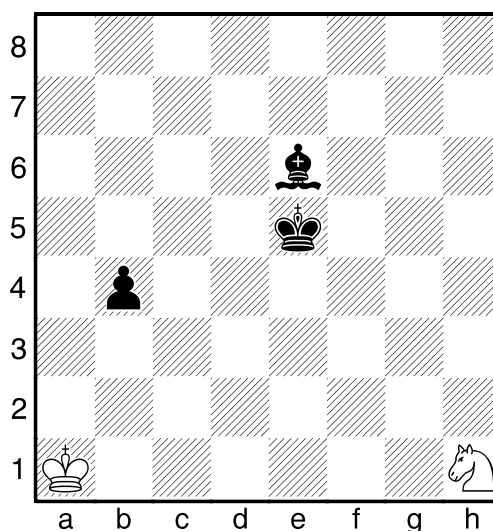

koval jako dítě nedostupnou hračku a zubil se od ucha k uchu. Pak rytířsky podal Kejchalovi mozolnatou pravičku a blahopřál mu k první výhře v turnaji.

Prófa – Stydlín

Stydlín po obratné obraně vydoloval na Prófovi příznivou koncovku a jemným tempováním připravil mu na chlup stejný osud jako pavouk uštvané mušce:

Diagram č. 11

51. ... Kf4! 52. Jf2! Ke3 53. Jd1+ Kd2! 54. Jb2 Sb3! 55. Kb1 Sc2+ 56. Ka2 Kc3 57. Ka1 Kd4!! Nikoliv 57. ... Kb3? 58. Jd3! Sxd3 pat. **58. Ka2 Kd5! 59. Ka1 Kc5**

60.Ka2 Kb5! 61.Ka1 b3! Vida, že ztrácí jezdce, Prófa zesmutněl a partii vzdal.

Rejpal – Štístko

Nejdéle trvající, nejdramatičtější a nejhluchnější partii třetího kola byla partie Rejपालa se Štístkem. Rejपाल podnikl smělý útok proti Štístkově rošádě, ale neprorazil a stál na prohru. V zoufalé situaci sáhl k taktice, která se mu často vyplatila.

Zapálil si fajfku a vysílal mohutná oblaka kouře do Štístkových očí. Štístko zpočátku jen tiše nadával a s andělskou trpělivostí snášel Rejपालovo barbarství. Když už neviděl na šachovnici a v zatmění štíplavého kouře si pozici zkazil, začal protestovat a volat o pomoc.

Lev Rejपाल byl hluchý ke všem domluvám. Uváděl, že hrací řád kouření hráčům nezakazuje a s povýšeností podivínského mrzouta dodal: „Ostatně nedělám nic jiného, než co dělával mistr světa Emanuel Lasker. Jak se dostal do špatné pozice, zapálil si mizerný doutník a foukal soupeři kouř do nosu!“

„Nebud' směšný,“ napomenul ho Prófa. „Nejsi Lasker!“

„Nehádám se, že jsem. Ale stojím špatně a usiluji všemi prostředky o to, abych stál lépe. V tom mezi mnou a bývalým mistrem světa Laskerem není žádný rozdíl!“

„Hubo nevymáchaná,“ dopálil se Štístko. „Mezi tebou a Laskerem že není rozdíl? Mezi tebou a Laskerem je dokonce velikánský rozdíl! Především v tom, že Lasker, když kouřil, tak kouřil tabák. Ale ty kouříš kopretiny a mícháš do nich puškvo-rec! To nevydrží ani tchoř!“

Nakonec zavolali Sněhurku, aby ve sporu rozhodla. Sněhurka vyslechla protest a zkoumavě pohlédla na šachovnici. Pak položila ruku na Rejपालovo rameno a s mírnou výčitkou řekla: „Neměl bys to dělat. Je to přece tvůj kamarád! Potom – šachový

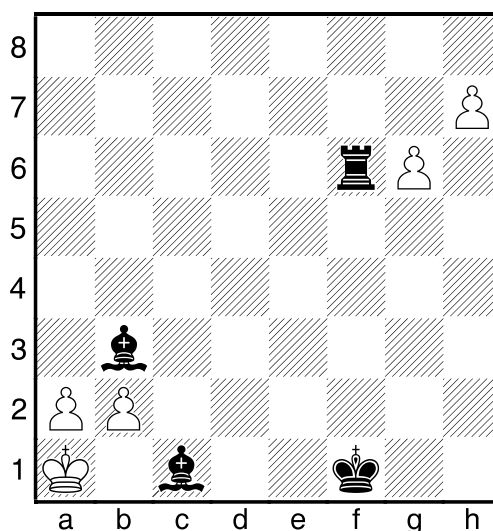
důvtip je tuhle“ – zaťukala prstem na čelo – „ne ve fajfce.“

K všeobecnému překvapení nevrlý pavouk ani necekl a dýmku poslušně uhasil. Partie byla přerušena s tím, že se večer dohraje v chaloupce.

Sněhurka – Štístko

Odpoledne nastoupili hráči ke čtvrtému kolu turnaje. Sněhurka hrála bílými proti Štístkovi typický ženský šach a obětovala věž a dva střelce za daleko postouplý pár spojených pěšců.

Diagram č. 12

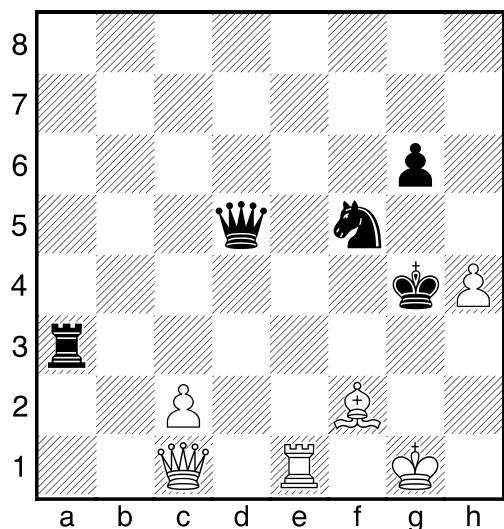

Zdalo se, že žádná moc na světě nezabrání tomu, aby si z těchto pěšců neutvořila novou dámu. Avšak Štístko s dobytým materiálem zahospodařil virtuózně: **35. ... Vf8!** s hrozbou **Sh6 36. g7 Vf2!!** a Sněhurka se vzdala. Po **37. g8D** by přišlo (a po 37. h8D analogicky 37. ... Sxb2+ 38. Kb1 Sxa2+ 39. Kxa2 Sxg7+) **37. ... Sxb2+ 38. Kb1 Sc2+ 39. Kxb2 Sxh7+** Radostí zdivočelý Štístko dělal na pasece kotrmelce až do svačiny a podupal mnoho užitkové trávy.

Stydlin - Rejpal

V partii Stydlin – Rejपाल došlo k postavení na ostří nože, které černý vyřešil ve svůj prospěch s mistrovskou vynalézavostí:

Diagram č. 13

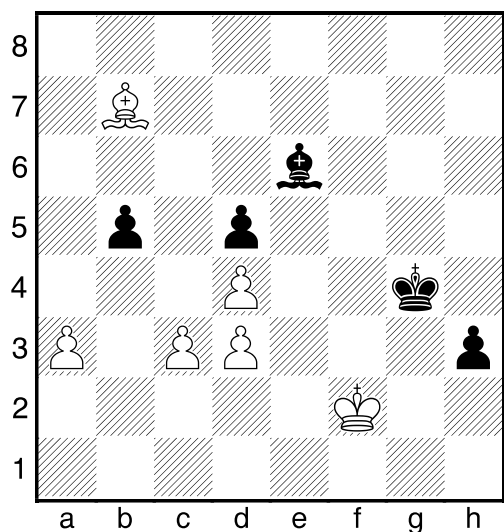

55. ... Vg3+!! 56. Sxg3 Kh3!! 57. Ve2 jediné krytí hrozícího matu na g2 57. ... Dh1+! 58. Kxh1 Jxg3+ 59. Kg1 Jxe2+ Stydlín nevyčkal, až mu Rejpal vezme dámu, ale uznale vyskočil a přeborníka dolní paseky mlaskavě políbil na obě tváře.

Dřimal – Kejchal

V partii Dřimal – Kejchal získal bílý po dobré poziční hře pěšce a udržel jej až k onomu osudovému rozcestí, kde na jediném krůčku, na jednom jediném tahu závisí výsledek celého dlouhého snažení a boje.

Diagram č. 14

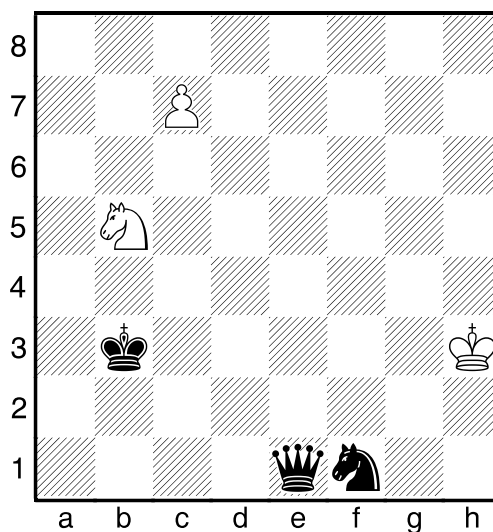

Mazaný Dřimal dlouho uvazoval, jakou cestou se teď dát. Mrzutě odfrkl, když zjistil, že na snadě jsou 41. Sc6? by vedlo k prohře: 41. ... Kf4 42. Sxb5 Sg4! s hrozbou Sf3 a h2. Po dalším přemýšlení nakonec přece jen našel jediný správný klíč k vítězství, o němž se úporně snažil: **41. Sa8!! Kf4** Po partii někteří kibicové se domnívali, že měl místo 41. ... Kf4 raději zahrát 41. ... Sf5 42. Sxd5! Sxd3, ale ani toto pokračování by bylo Dřimalovu výhru neohrozilo: 43. Se6+ Kh4 44. d5! Se4 45. d6 h2 46. d7 h1D 47. d8D+ Kh5 48. Dh8+ Kg6 49. Dxb1 Sxb1 50. Sd7 a bílý vyhraje. **42. Sc6! Kg4 43. Sxb5** a Kejchal beznadějnou pozici vzdal.

Šmudla – Prófa

Prófa zvolil se Šmudlou sicilskou obranu a hrál si s ním jako učený kocour s laboratorní myškou. Podceňoval soupeře a zapomněl, že podceňování se v šachu nevyplácí. Když v padesátém tahu si postavil na poli e1 dámu a hrozil jednotahovým matem, zdálo se, že Šmudlův osud je zpečetěn. Avšak Šmudlovi všichni bohové drželi palce a osvětili ho nápadem, který mu vynesl cennou půlku bodu:

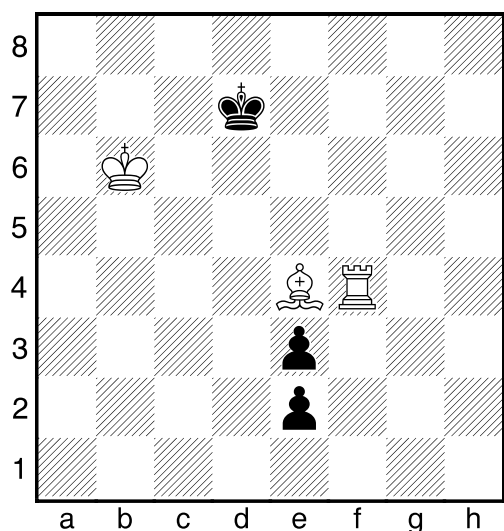
Diagram č. 15

51.Jd4+ Kb2 52.Je2!! Dxe2 53.c8D. Prófa ještě chvíli zuřivě šachoval, ale nakonec musel uznat, že jeho materiální převaha nestačí k výhře.

Po večeri se dohrávala v chaloupce přerušená partie Rejpal se Štístkem. Přesně po stu tazích se štěstí zle zakabonilo na Štístka, poněvadž se víckrát než bylo zdrávo dopustil zbytečných nepřesností. Naproti tomu houževnatý Rejpal rval se o šachovou kůži opravdu jako lev a v konečném postavení, které se jevílo všem divákům jako beznadějně, neplodně, našel nádhernou cestičku k nečekané výhře:

Diagram č. 16

101. Sf5+! chybné 101. Sc6+? vedlo jen k patu – 101. ... Kd6 102. Vd4+ Ke5 103. Ve4+ Kd6 104. Vxe3 e1D 105. Vxe1 **101. ... Kd8 102. Vd4+ Ke7 103. Ve4+ Kd8 104. Sd7!!** nikoliv 104. Vxe3? e1D! **104. ... e1D 105. Sb5!** Konec, proti matu není léku. Partie skončila před půlnocí a vítězstvím rozradostněný Rejpal ještě dlouho potom nemohl usnout.

Sněhurka vyšla před chaloupku do tiché letní noci. Ráda se dívala na noční oblohu, posetou miliony hvězd a tajemství. Už dva dny minuly a stále nepřicházel posel se zprávou, co se děje doma. Když se vracela do

chaloupky, zahlédla, že v ložnici trpaslíků kmitá podezřelé světlo. Tiše se přiblížila až ke dveřím a co uviděla, bylo vskutku nečekané a neobvyklé.

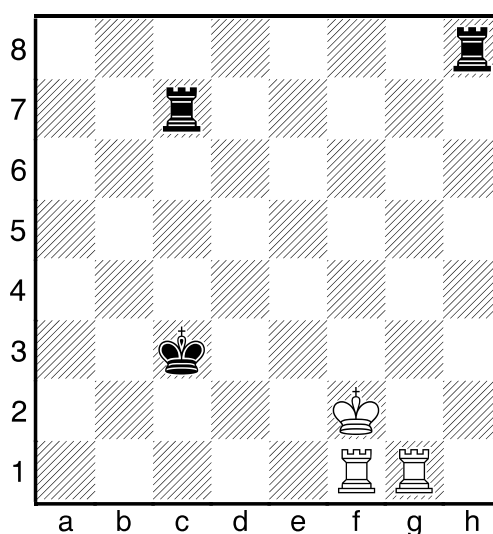
U stolku seděl samotinký Rejpal, onen Rejpal, který si tak rád dlouho pospal, a měl kolem sebe plno papírků a pravítek. Pečlivě kreslil na bílou čtvrtku turnajovou tabulku a zdobil ji hornickými kladívky a čtyřlístky. Teprve nyní si Sněhurka uvědomila, že přemoudřelý ctižádostivec šťastným vítězstvím nad nešťastným Štístkem se vlastně vypracoval do čela turnaje, zde pramenil pilný zájem, aby byl náležitě zveřejněn.

Ráno vyvěsil Rejpal tabulku na vrata chaloupky a mnohokrát za dopoledne se v ní okatě a zálibně zhlížel. Tabulku navštívilo i mnoho tlustých much a chovaly se nesuslušně. Rejpal byl velmi rozhořčen, když zjistil, že na několika místech se pokusily „zkreslit“ výsledky.

Kejchal – Sněhurka

Poměrně málo vyspalí trpaslíci podali i v pátém kole turnaje znamenité výkony. Kejchal dlouho vzdoroval Sněhurce, která hrála černými kameny a dosáhla ve vyrovnané koncovce čtyř věží slibné prostorové převahy.

Diagram č. 17

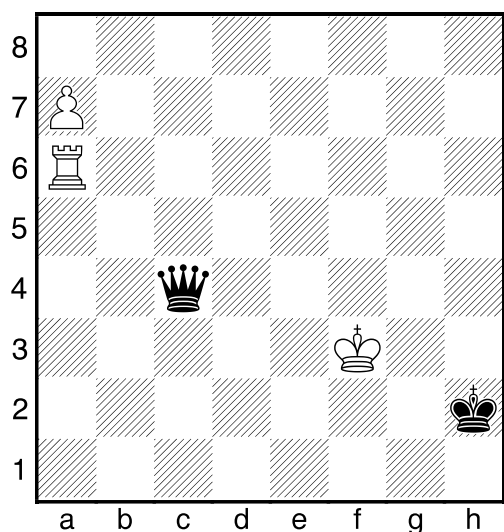

Dík tomu, že v dané situaci byla na tahu, a díky i její harmonikářské technice podařilo se jí houževnatého Kejchala udolat: **67. ... Vf8+ 68. Ke1! Ve8+! 69. Kd1 Vd8+! 70. Kc1** pokus utíkat králem na pravé křídlo by byl přivedl do „harmonikářské“ aktivity druhou černou věž. **70. ... Kd3+ 71. Kd1 Ke3+ 72. Ke1 Vc1#**

Prófa - Dřimal

Prófovi se podařilo zdolat ospalého Dřimala skvělým manévrem, dokonce tak skvělým, že nikdo nechtěl v hloubi trpasličí duše věřit, že „šéf“ by byl takové skvělosti schopen. Reprezentanti, funkcionáři a vedoucí vůbec nevyunikají zpravidla oslnivým šachovým duchem a Prófa zatím v turnaji nijak neukazoval, že by vybočoval z běžné normy. Proto úžas nad jeho výkonem byl úžas nad zázrakem. V závěrečné fázi neutvořil si hned dámu, ale nejprve dal věži šach:

Diagram č. 18

50. Vh6+! Rozhodnutí, ať už instinktivní či ne, bylo moudré. Po chybném 50. a8D? by přišlo 50. ... Df1+! a remis věčným šachem, například 51. Kg4 De2+ 52. Kf5 Dd3+ 53. Ke6 Dc4+ 54. Kd6 Df4+ 55. Kd7 Df7+ 56. Kc8 De8+ 57. Kb7 Dd7+ 58. Kb8 Dd8+ 59. Ka7 Dd4+ 60. Vb6 Da4+ 61. Kb8 De8+ a tak do nekonečna. Po šachu černý král ustoupil **50. ... Kg1** a Prófa vtělil Dřim

malovi další senzační šach **51. Vh1+!!** Opět nebylo správné ihned 51. a8D?, neboť zase by byl černý remizoval věčným šachem 51. ... De2+! 52. Kg3 De3+ 53. Df3 Df4+! Černý musil oběť věže přijmout a teprve teď proměnil si Prófa pěšce v dámu – **51. ... Kxh1 52. a8D** Proti dvojí matové hrozbě odtažným šachem nebylo záchrany.

Zatímco tyto hry proběhly klidně a tiše, rozvinula se před polednem u pařízku, kde bojoval Rejpal se Šmudlou, hlučná výměna názorů, která úměrně se sílicím větříkem propukla v ryčnou hádku. Hlavně bylo slyšet zlostný hlas Rejpalův:

„Nemluv mi o sojkách! Sojky tady nebyly!“

„Byly!“ odporoval Šmudla. „Dvě, a ty jsem zahnal!“

„Z figurek žádná nechybí!“ Rejpal začal počítat figurky. „Tři, čtyři, osm, dvanáct a pět je devatenáct...“

„Sedmnáct!“ ohradil se Šmudla.

„Tak sedmnáct. Jen mne rozčiluješ! A osm je dvacetpět, třicet, třicetdva! Kde co chybí?“ povykoval Rejpal.

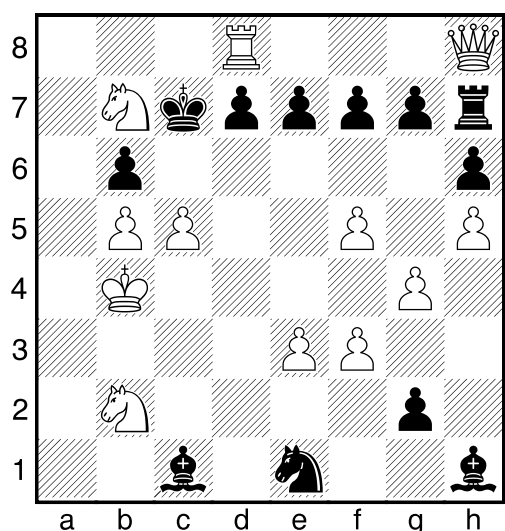
„Nechybí nic, ale na šachovnici seděly... Neměl jsi spát!“ důstojně trval na svém Šmudla.

Co se vlastně stalo? Nevyspalý Rejpal při partii usnul. Ohleduplný Šmudla ho nerušil a tiše se procházel kolem pařízku. Trpělivě čekal, až se přeborník probudí. Pak se zdvihl větřík a oba zápisy partie začaly poletovat v povětří jako velcí motýli. Šmudla se pokusil je zachytit a běžel za nimi až do hustého kapradí, ale marně, zápisy nenašel. Vrátil se k šachovnici s prázdnýma rukama a zaplašil pár sojek, který nad ní úřadoval. V tom se Rejpal probudil a chtěl udělat tah. Ale neudělal ho a jen vypouličil oči. Na šachovnici byla hodová spoušť.

„Počkat, na tahu jsem já,“ zvolal Šmudla, ale ne příliš přesvědčivě, neboť se také vyděsil nad dílem sojkých zobáků.

Rejpal – Šmudla

Diagram č. 19

„V téhle situaci?“ zachechtal se Rejpal a sáhl po bílé věži. „Dám ti druhým tahem mat, až zmodráš!“

Šmudla pleskl Rejपालa přes ruku a věž mu vyrval, nepřestáváje vřeštět: „Ne, ne... na tahu jsem já a proto nezmodrám. Čekal jsem, až se probudíš. Dobře víš, jak čestně respektuji spánek soupeře při partii. každý to ví... Nedám se za svou slušnost znásilňovat!“

Oba šibalové v slovní potyčce omrkli pozici a poznali rozhodující výhodu pro toho, kdo je na tahu. Vychytrale zapomněli na sojky-berušky a začali se hádat. Stálo za to se hádat – Rejpalovi šlo o vedení, Šmudlovi o odpoutání z posledního místa v tabulce – a tady byla nádherná příležitost dosáhnout cíle bez námahy.

Přivolaný sbor ostatních účastníků turnaje byl pro smír.

„Tady bude obtížno vynést rozsudek, když zápisy partie zmizely,“ pravil moudře Prófa.

Tohle věděli oba rozvadění soupeři také a proto svorně pokrčili rameny. Návrh na losování odmítli jednohlasně.

„Jste si oba jisti, že jste dospěli k této pozici?“ otázala se chytře Sněhurka.

„Oh... ano... já jsem si jist... eh, samozřejmě,“ vysoukal ze sebe Rejpal.

„Proč bych... jaksi... ehm, ani já neměl si být jist?“ přitakal Šmudla, ale dost váhavě. Uvědomil si, že odpovídá na otázku princezny, které se v duchu zapřisáhl mluvit vždy jen pravdu.

„Navrhuji, abyste partii dali za plichtu,“ řekla Sněhurka.

„Nikdy! Raději vyrostu a počkám na spravedlnost...“ řekl s překvapujícím důrazem i Šmudla, ale neuvědomil si, že vyslovil ladný nesmysl. Hádal se v životě poprvé a před Sněhurkou chtěl ukázat, že se umí i nedat.

„To tu budeme sedět do smrti!“ ozvalo se z trpasličího davu.

„Co si s vámi počnu?“ zahořekovala Sněhurka. „Jste umínění jako malé děti!“

„Myslím, že tady může rozhodnout jen velmistr Koumák,“ navrhl nakonec Prófa. „Kdo je pro to, abychom případ předložili velmistru Koumákovi?“

„Ano, ano! Výborně! Ať rozhodne Koumák!“ zvolali všichni.

„Za předpokladu ovšem, že obě strany se jeho výroku bezpodmínečně podrobí!“ dodal Prófa a vyzval Rejपालa, aby ihned pro Koumáka zajel.

Zatím co Prófa Sněhurce vysvětloval, že Koumák, správce horní paseky, je hotový šachový učenec a na slovo vzatá autorita v celém polesí, Rejpal hbitě skočil na jelínka a odklusal. Před odjezdem neopomněl vsunout do kapsy láhev likéru – pro snazší zvládnutí případných objektivních nesnází.

Na horní pasece zastihl Rejपाल Koumáka právě když se chystal vystoupit na kopec obrovského mraveniště.

„Buď pozdraven, bratře Koumáku!“ zašvitořil Rejपाल, slézaje s jelínka. „Potřebovali bychom nutně na dolní pasece tvé moudrosti...“

Koumák pohlédl na návštěvníka. Zatímco trpasličí na dolní pasece byli holohlaví a

měli nosy baňaté a červené, správce horní paseky patřil k rase vznešenější. Jeho nos byl pichlavě špičatý, modrá a na hlavě měl plavovlasého kohouta.

„K čemu?“ otázal se úsečně.

„K důležitému rozhodnutí ve velmi důležité šachové partii. Dostaneš šampričku punče!“

„Nemám čas,“ mávl rukou trpaslík s modrým nosem. „Ohledávám právě mravence na horní pasece. Přestali snášet bílá vajíčka... hrozí nám složitá pohroma. Dostal jsem za úkol vyšetřit, čím to je...“

„Dostaneš tedy dvě šampričky... Práce ti půjde líp od ruky,“ hovořil sladce Rejpál.

„Víš, co to je, ohledat pět milionů mravců?“ Koumák se zhurta osopil na Rejpála. „Mravenci jsou vzteklí... Znáš je, nemají kontroly rádi a koušou... Jak jsi to říkal? Čtyři šampričky? Pomátl jsi se na rozum. Mám přece v těle čest... A moje čest už něco obnáší!“

„Tak dostaneš celou láhev toho punče! A už se nezlob!“

„Když jde o čest, neznám bratra! Proč bych se zlobil? Vůbec se nezlobím! Hm... a je to pravý anglický punč?“

„Pravý anglický! U nás se jiný nevyrábí.“

Správce horní paseky se zadumal. „Hm... a máš tu láhev s sebou?“

„Mám!“ radostně poskočil Rejpál.

Koumák vzal láhev, ochutnal, mlaskl a zastrčil do kapsy. „Taková čínorodá obětavost... ehm, ovšem... mění situaci. A čím je to partie?“

„Moje! Celkem snadná záležitost... Potřebuje jen právní podporu shora,“ odvětil Rejpál nedbale a už ne tak vesele jako na začátku. Nepředpokládal, že ho špičatý mrňous přijde tak draho.

„Hm... hm...“ zamyslel se znovu Koumák. „A co když budu muset rozhodnout proti tobě?“

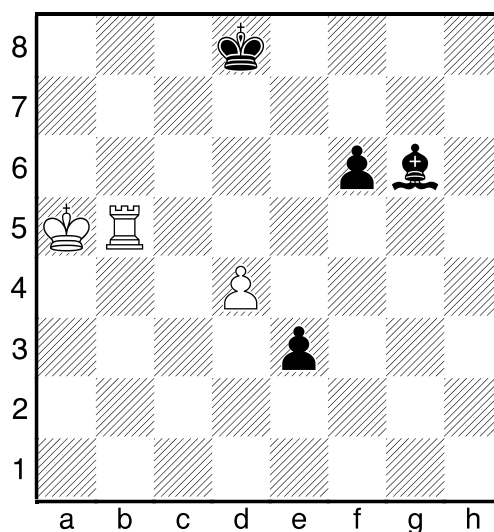
Tohle Rejpála rozesmálo. Plácl Koumáka přes záda a pobaveně zvolal: „I ty jeden čtveráku! Jako bys dělal rozhodčího poprvé!“

Posadil mravenčího kontrolora z horní paseky na jelínka a pozorně s ním ujížděl k chaloupce.

Štístko – Stydlín

Tam zrovna skončila poslední partie páteho kola Štístko – Stydlín.

Diagram č. 20

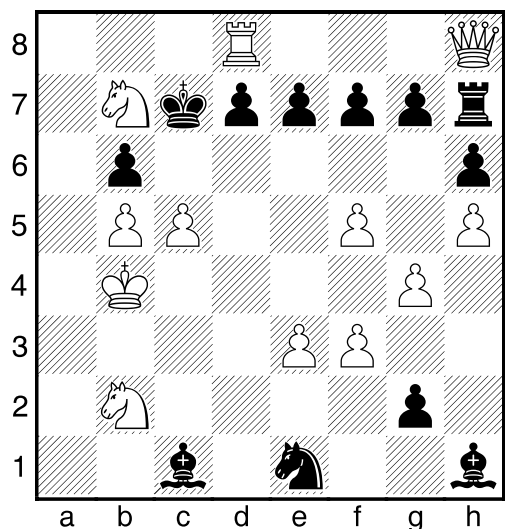
Vynalézavému Štístkovi se v ní podařil důkaz, že král v šachové koncovce je nejmocnější a rozhodující figurou. Po chladnokrevně volených tazích **35.Vb3! e2 36.Ve3 Sh5** se s ním ihned vydal na cestu: **37.Kb4! f5 38.Kc3 f4 39.Kd2!! fxe3+ 40.Ke1!** Pak začal pochodovat pěšcem a Stydlínovi nezbylo, než přijmout pat, anebo vydat soupeři oba černé pěšce.

Rejpál – Šmudla

Koumák se dvorně poklonil Sněhurce, přijal od ní doporučující list, ale do něho blahovlnně nahlédl jen jedním okem, a ihned se pustil do zkoumání sporné pozice v partii Rejpál – Šmudla.

viz diagram č. 21

Diagram č. 21

„Kdo je na tahu?“ otázal se důležitě.

„Prý oba,“ hihňali se trpaslíci. Hovořice jeden přes druhého vyložili modronosému velmistru vznik zašmodrchané situace.

„Abychom mohli určit, kdo je na tahu, musíme nejprve zjistit, kdo táhl naposledy,“ pravil Koumák s důstojností hodnostáře a povýšeně se rozhlédl po okolí. Nebylo nejmenší pochyby, že je to vědec.

„Tak! Tak!“ vzrušeně volali trpaslíci, obdivující duchaplnost uznávané šachové autority.

Polichocen vřelým přijetím, Koumák vztyčil jako rejsek několikrát do vzduchu svůj špičatý čumáček a prohlásil, že mu vysychá v krku. Okamžitě byl obsloužen korbelem šípkového vína. Odstraniv mocnými doušky tělesnou závadu, Koumák se rozjel do rozboru jako správně promazaná mašina.

„Začneme černými figurkami. je jasné, že černá věž (Vh7) a pět pěšců kolem ní (d7, e7, f7, g7, h6) nemohlo naposledy táhnout. Jak je to s pěšcem g2?? To je původní pěšec c7, který se dostal na nynější místo bráním čtyř bílých kamenů. Právě čtyři kameny, jak vidím, bílému chybí (dva střelci, jedna věžka a jeden pěšec). V důsledku toho je pěšec b6 původním pěšcem jezdcovým

a nemohlo se naposledy stát, že černý věžový pěšec na poli b6 něco bral. To by bílému muselo chybět pět kamenů a ony mu chybějí jen čtyři. Jasně? Z téhož důvodu se ani pěšec g2 nedostal na toto pole bráním, nýbrž pochodem. Mohl být tah g3-g2 posledním tahem černého? Vidím, že nikoliv! Jak jsem už řekl, tento pěšec se dostal na sloupec g bráním čtyř bílých figur a mezi těmito figurami byli dva střelci. To znamená, že brání neprošlo cele na diagonále c7-g3, nýbrž že černý pěšec musel alespoň jednou vstoupit na diagonálu c6-g2!“

U pařízků na dolní pasece zahřměl potlesk. Koumák se osvěžil z korbele a pokračoval:

„Jak je to s figurami na poslední řadě! Poněvadž na poli b4 stojí bílý král, jsou možnosti Jc2-e1, Jd3-e1 nebo Sd2-c1 zcela vyloučeny. Střelec na c1 je střelec proměněný z pěšce věžového na lince a, neboť původní černopolý střelec Sf8 vzhledem k pěšcům e7 a g7 byl během hry sebrán na původním poli...“

„Souhlasí!“ vpadl Rejpal Koumákovi do řeči. Dobře se pamatoval na to, jak Šmudlovi tohoto střelce sebral dámou. Koumák potěšeně zamrkal na Rejpala a pokývl hlavou. Byl spokojen, že padl zákazníkovi do noty. Od této chvíle nepochyboval, že černým v partii byl Rejpal.

„Proměna černého pěšce a7 se nestala na c1, ale dávno na poli a1, poněvadž tento pěšec neměl cestou nic na brání, aby se mohl dostat na c1. Z toho, co jsem už řekl, jasně vyplývá, že ani teoretické možnosti e2-e1J a h2-h1S se neuskutečnily, protože černý má na desce ještě sedm pěšců. Zbývá tudíž prozkoumat, zda-li naposledy nemohl táhnout černý král. Vyloučíme-li možnost Kd6-c7, protože pole d6 je dvakrát ohroženo, zbývají možnosti Kc6-c7, nebo Kb8-c7, nebo Kc8-c7.“

Modronosý chytrák se odmlčel a u pařízků zavládlo uctivé ticho, rušené jen koncertním bzukotem včel a čmeláků. Teprve až když jedna smělá blanokřídla vážka ho pošimrala na špičce nosu, vytrhl se ze zadumání a sdělil, nač přišel:

„Aby se mohlo naposledy stát Kc6-c7, musel v tom případě šachující pěšec b5 na tomto poli něco brát. Rovněž aby se mohlo naposledy stát Kb8-b7, případně Kc8-c7, musela na poli d8 brát něco bílá věž. Podle mého názoru však ani na poli b5, ani na poli d8 nestála žádná černá figurka. Proč? Mezi čtyřmi bílými figurkami, které na svém pochodu k poli g2 sebral černý pěšec, byl kromě bílé věže a dvou střelců ještě bílý pěšec. Jaký to byl pěšec? Nejiný než bílý pěšec a2. Aby se byl dostal na pole d5, byl by musel třikrát brát. Poněvadž pěšec f5 je pěšec d3 a bral tedy dvakrát, máme dohromady patero braní a to je nemožné, když černému chybí jen čtyři figurky. Pěšec a2 byl tedy na pochodu černého pěšce g2 brán jako figura z tohoto pěšce proměnná. Kde se ta proměna udála, když černý pěšec a7, jak již víme, musel nerušeně pochodovat po svém sloupci, aby se na a1 změnil v černého střelce, nyní sedícího na c1? Jenom na poli b8! To znamená, že musel na sloupci b jednou brát! Uvažujeme dobře, přátelé? Takto tedy padla jedna černá figurka. Druhá (Sf8) zmizela průběhem partie, třetí a čtvrtou bral bílý pěšec, aby se dostal na pole f5. Jelikož má černý na šachovnici dosud dvanáct figur, nemohla na poli b5 nebo d8 být žádná (pátá) figurka na braní. Bílý pěšec b5 i bílá věž stojí na svých místech již hodně dlouho. V důsledku toho nebyly možné tahy Kc6-c7, Kb8-c7 nebo Kc8-c7 jako poslední v této velkolepé partii. Musel tedy naposledy táhnout bílý a v dané pozici je na tahu černý!“

Trpaslíci přijali výtečně odůvodněný rozhodčí výrok s jásotem. Výrokem nebyl poražen jen hráč. Výrokem bylo poraženo i velikášství a nadouvačnost. Tyto vlastnosti u Rejpala těžce nesli a radovali se, že někdo třetí mu dal na pamětnou.

„Hurá! Ať žije spravedlnost! Ať žije moudrý Koumák!“ volali. „Koumák a jeho rodina dostane kousek sedmipatrového dortu! Hurá!“

Jen Rejpal stál jako opařen a mlčel.

„Proč se neraduješ?“ zeptal se ho Koumák.

„Nemůže!“ zvolal Šmudla. „Měl v partii bílé!“

Koumák soustrastně pohlédl na zaškareděného Rejpala a pak se rozchichotal jako racek. Ještě při rozloučení se chechtal a pobaveně plácal do stehů.

Rejpal se zlobil na celý svět. Nevyšla mu likérová pojistka a všichni se mu smáli. Zdálo se, že i zájčkové dělali na něho dlouhé uši. Neodpověděl na Šmudlův vítězný tah Vxh8, svěsil hlavu a odškobrtal do chaloupky.

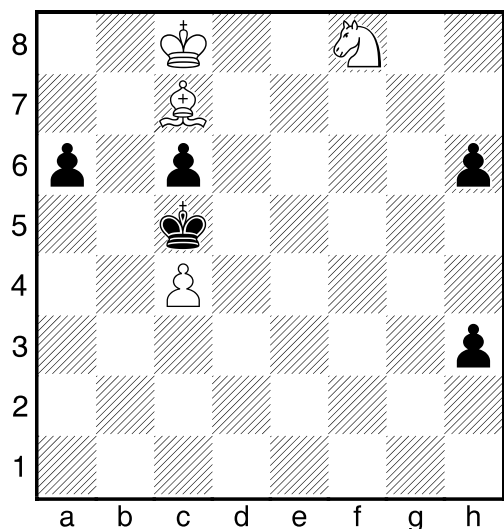
Jedinou náplastí na jeho těžký bol bylo, že i po porážce od podceňovaného Šmudly, zůstal sám v čele turnaje. Bodový stav po pátém kole byl: Rejpal 3, Dřímál, Prófa, Sněhurka, Stydlín, Šmudla a Štístko 2,5, Kejchal 2

Šmudla – skromný hrdina pátého utkání – hrál v předposledním kole se Štístkem a postaral se o nové a nečekané překvapení.

Štístko – Šmudla

Po pravdě řečeno bod s Rejpalem Šmudlu valně netěšil. Byl dobrý, bral ho, ale přece jen to byla náhoda, dílo sojek - berušek a Koumákova ostrovtipu. Chtěl v turnaji už zabrat regulérně, a proto se do potměšilého Štístka důkladně obul. Dobyhl na něm dvou figur, ale za cenu pozice, která nebyla příliš perspektivní.

Diagram č. 22

Jeden z volných věžových pěsců černého hrozil proniknout k dámě. Zdálo se, že bílý střelec je nezadrží a ve Šmudlovi byla malá dušička. Ale pak spatřil v dálce světélko. Dvakrát za svého života byl v dolech zavalen a vždycky to bylo světélko naděje, které ho zachránilo. Rozčileně zamával ušima a téměř nedýchaje zahrál **37. Kb7!** Štístko s napadeným pěskem přirozeně popojel **37. ... a5** A Šmudla dál za ním: **38. Ka6!** Opět se pěšec dal na útěk a bílý král za ním: **38. ... a4** **39. Ka5!** Vyhlížela legračně ta Šmudlova námaha, Štístkovi se také pupík jako vždy házel sem a tam, jak se smál, ale Šmudla viděl světélko a šel za ním.

Sepjal ruce a horečně se modlil: Tajemný duchu modřínů, bříz, borovic a smrků, dej, ať Štístkův démon nalítne! A tajemný duch modřínů, bříz, borovic a smrků dal: **39. ... a3** **40. Ka4 a2** **41. Kb3!!** Štístko se hlučně rozesmál na celé kolo a proměnil si pronásledovaného pěšce v dámu **41. ... a1D**. Jeho hlučný smích však trval jen několik vteřin. Rozechvělý Šmudla se nyní rozmáchl, popadl svého jezdce a usadil jej na poli e1 s drásavým výkřikem: „Mat!“

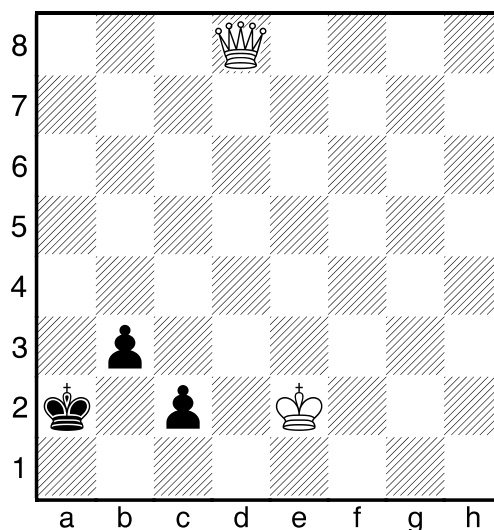
Na tento výkřik všichni zvědavě se sběhli kolem opomíjeného trpaslíka, s kterým se

nikdo nenamáhal mluvit. Šmudla ječel radostí a vyskakoval do rekordních výšek. Poprvé za tři sta let dal soupeři mat! Byl to nejslavnější a nejpamátelnější den jeho života. **42. Je6#**

Sněhurka – Stydlín

K řadě pěkných obrátů a poučných manévřů, které turnaj mistrů – trpaslíků dosud nashromáždil, připojila Sněhurka další, a to velmi hezký. Hrajíc se Stydlínem, realizovala nesnadný závěr partie s obdivuhodnou přesností:

Diagram č. 23

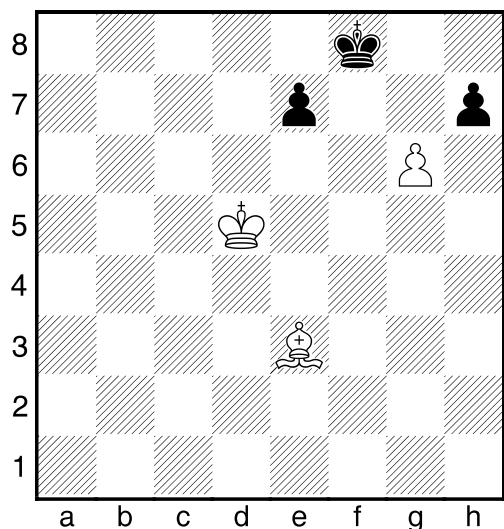

41. Dc8!! To je jediný vyhrávající tah. Pokus **41. Kd2?** by byl skončil katastrofální remízou **41. ... c1D+**! Stydlín se rafinovaně bránil: **41. ... Ka1!** s potutelnou hrozbou **b2**. Sněhurka se však nezalekla. **42. Kd2! b2** **43. Da8+!!** Opět jediný správný krůček na úzké cestičce k cíli. **43. Da6+?** **Kb1** **44. Dd3 Ka1!** by bylo zas jen remizovalo. Následovalo ještě **43. ... Kb1** **44. De4! Ka1** **45. Da4+ Kb1** **46. Dxc2+** Stydlín se stydlivě zapýřil a uctivě se Sněhurce vzdal.

Kejchal – Prófa

Prófa bojoval s Kejchalem. Při zoufalé obraně ztratil sice figuru, ale postavení slibně zjednodušil a domníval se, že uhraje aspoň plichtu.

Diagram č. 24

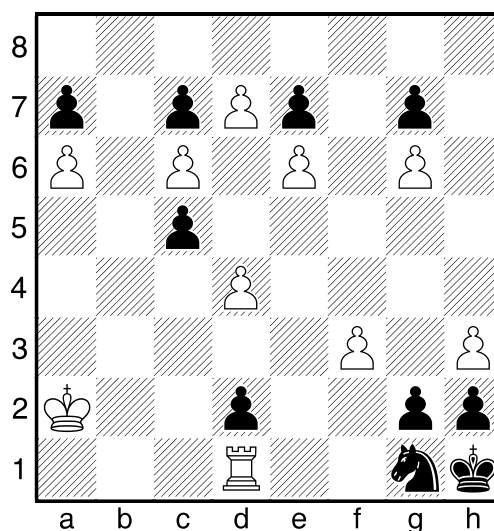
Při tom podle svého zvyku všelijak moudře řečnil, jako že každý den holt není posvácení, že nemusí vždycky pršet, stačí když kape a podobně. Kejchal ho neposlouchal a stále víc a více přitahoval uzdu svému nosu, až jej umlčel docela. A to bylo pro soupeře zlé znamení! Rychle se také projevil: Kejchal najednou zahrál **47. Sh6+** a po **47. ... Kg8 48.g7!** Prófa se bránil zuby nehty: **48. ... Kf7** To byla poměrně nejlepší odpověď, která vyžadovala na soupeři udatné srdce. Škádlivé šachování nemělo smysl – **48. ... e6+**, protože bílý by tohoto pěšce stejně nevzal, nýbrž ustoupil **49. Kd6!** **Kf7 50. Ke5 Kg8 51. Kf6!** a vyhrál. Po tahu králem Kejchal se rozpráhl k vítěznému úderu: **49. g8D+!!** Když Prófa dámu sebral, ohlásil mu Kejchal vzácný mat ve třech tazích: **49. ... Kxg8 50. Ke6 Kh8 51. Kf7 e5 52. Sg7#**

Dřimal – Rejpal

Orchestrální partii se hráli v předposledním kole Dřimal s Rejpalem. Střídavě se do sebe zakusovali na obou křídlech, všechny nástroje uvedli do pohybu, ale do šedesáti osmi tahů si nevyměnili ani jednoho pěšce. Jejich poziciční zápolení a dlouhé přemýšlení bylo místy nudné, ale ani jeden z nich si nezdfíml. To bylo neobvyklé a do-

konale to znechutilo i číhající sojky. Nemohouce si zařadit a docela nic ukrást, s mrzutým křikem brzy odletěly. Partie byla po čtyřhodinné hře přerušena a dohrávala se po večeri v chaloupce v líbezném vůni upečeného dortu. Dort trůnil jako vysoká věž na kuchyňském stole a vzbuzoval všeobecný obdiv. I Rejpal mlsně pošilhával po Sněhurčině cukrářském zázraku a dal víc na jazyk než na mozek. Místo aby hledal v své rozhodující partii nejlepší tahy, hledal v dráždivé vůni spíš odpověď na otázku – jsou v dortu i oblíbené kyselé višně se šlehačkou nebo nejsou? Než s uspokojením zjistil, že tam jsou, stísnil Dřimal jeho černé kameny tak, že se nemohl až na jednoho pěšce ani hnout.

Diagram č. 25

Přes veškerou tíseň nebylo však ani u bílého zdaleka vidět, jak má vyhrát. Rejpal hrozil postupem pěšce c5 vynutit pro sebe příznivý zvrat. Bílý nesměl nyní příliš dlouho vyčkávat a musil si proměnit pěšce d7 v nějakou figuru. Jakou? Dáma nezabraňovala remízovému postupu pěšce c5!

Výborný Dřimal dlouho oprávněně uvažoval a našel senzační cestu k znamenité výhře. Proměnil si pěšce d7 v jezdce: Nyní zase dlouho přemýšlel Rejpal a seznal, že soupeř touto překvapující proměnou

68. d8J!! znemožnil záchranný postup pěšce c4. Jezdec pochodem Jd8-f7-g5-e4-g3 by byl zpaceného černého krále bez nesnázi rychle zmatil. Proto vzal na d4 bílého pěšce v naději, že dosáhne patu **68. ... cxd4** Avšak Dřimal počítal dál než Rejpal, po **69. Jf7 d3** skvěle jezdce obětoval za zisk tempa: **70. Jh6!!** Přihlízející trpaslíci i Sněhurka měli oči na štopkách. V napínavém průběhu zapřáhl Dřimal do vítězné káry ještě další čtyři jezdce a nakonec to byl nenápadný zablokovaný pěšec a6, který nečekaně rozhodl o konečném výsledku. Děj, který nyní rychle probíhal, svědčil skutečně o mistrovské představitosti Dřimalově: **70. ... gxh6 71. g7 h5 72. g8J!! h4 73. Jf6! exf6 74. e7 f5 75. e8J!! f4 76. Jd6! cxd6 77. c7 d5 78. c8J!! d4 79. Jb6! axb6 80. a7 b5 81. a8J!! b4 82. Jb6! b3+ 83. Ka3 b2 84. Jc4 b1D 85. Vxb1 d1D 86. Vxd1 d2 87. Jb2!! d3 88. Va1 d1D 89. Jxd1! Jxh3 90. Jf2#**

Trpaslíci pozdravili Dřimalův výkon obvyklým Hurá! a zničený Rejpal se smutně odklidil do koutka. Sen o vítězství se mu rozplýval v slzách. Nebyl přece jen takový necita, za jakého se vydával.

Zatímco ostatní staříci se živě přeli a počítali, kdo koho musí zítra „fíknout“, aby se ten či onen stal vítězem turnaje, Sněhurce bylo Rejpala líto. Vylovila ho z koutka, posadila na klín a šimrala pod vousy a za krkem. Kupodivu rychle se vzpamatoval, přestal posmrkávat a držel jako předoucí kocour.

Za vzrušené a slavnostní nálady nastoupili trpaslíci k poslednímu rozhodujícímu kolu turnaje. Sluníčko již zrána prudce hrálo, lesy voněly – byl krásný den.

Náhle se na blízké výšině v třpytivé rose lesních trav zjevila skupinka zcela maličkových trpaslíčků. Byli to pozvaní Koumáčci. Kráčeli za sebou svižně jako pišťaly varhan. Nemladší vpředu, starší vzadu.

Prófa, kterému se už od rozbřesku třásla rozčilením v posteli brada, spráskl ruce

a zvolal? „Holtekakra... eh, chci říci kakraholte, co je to za procesí?“

„Pozval jsi přece Koumákovu rodinu, ne?“

„Pozval jsem... ale, jak vidím, je jich jednadvacet!“

„Zdá se, že jsme se unáhli,“ zašklebil se Dřimal na Šmudlu. „Dort na nás asi nezbu-
de.“

„Neříkám to pořád? Pro svou pohostinnost jednou umřem hladu,“ zaryl Rejpal.

Prófa zaslechl poznámky a dopálil se: „Eh, kakraholte sloport... eh, chci říci... kakraholte saplot – přejte a bude vám přáno!“

„Nadměrně užíváš latinské výrazy a to neprospívá zdraví! Dej na mne,“ napomenul ho Rejpal.

Modronosí Koumáčci dorazili na dolní paseku s usměvavými tvářemi a představili se v nejlepším světle jako ukázněný mládežnický kolektiv. Tak, jak to má vždycky být. Hlasitě a pěkně pozdravili, Sněhurce odevzdali krásnou kytici a ostatním všelijaké vybrané lahůdky: včelí med, žabí stehýnka v rosolu, pečené kaštiny, kukaččí vajíčka na špejli, raky s ostružinovou polevou, uzené larvy, paví oka na cibulce a konev borůvkové šťávy.

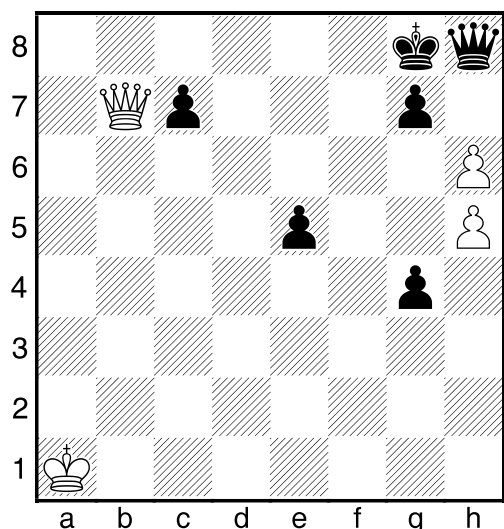
Trpaslíci dolní paseky byli dojati. Hosté nepřišli s prázdnou a zahanbili je na celé čáře. Prófovi přesakovaly slabiky jen to fičelo, a Šmudla se div nerozbrečel. Nenáviděl totiž kukačky a kukaččí vajíčka na špejli byla pro něho pochoutkou nad pochoutky. Medvědi Kejchal a Stydlín před sklenicí černého medu táli blahem jak sníh na slunci a i Rejpal musel uznat, že Koumák, ta zrzavá arciliška, má děti vzorně vychované. A tak pozorní hostě byli nad obyčej velmi srdečně přijati a směli do sytosti jak a kde chtěli, přihlížet šachovému boji na dolní pasece.

Tento boj byl opět neobyčejně ostrý i v posledním rozhodujícím kole a již v první partii došlo k překvapení.

Štístko – Dřimal

Štístko hrál bílými proti vedoucímu Dřimalovi, v průběhu partie zahnal soupeřovu dámu do nevýhodného kouta šachovnice a nakonec se jí pěkně zmocnil:

Diagram č. 26

31. Dc8+ Kh7 32. Df5+ Kg8 33. De6+ Kh7 34. Dg6+ Kg8 35. h7+! Kf8 36. Df5+ Ke7 37. Dxe5+ bylo třeba velké manévrovací přesnosti, aby se Štístkovi výhra povedla, malá nepozornost znamenala únik černé dámy z nevýhodného kouta šachovnice a remis. **37. ... Kf8 38. Df4+! Ke7 39. Dxc7+! Kf6 40. Df4+ Ke7 41. De5+ Kf7 42. Dd5+ Kf6 43. Dg8!** a Dřimal se vzdal.

Stydlín – Šmudla

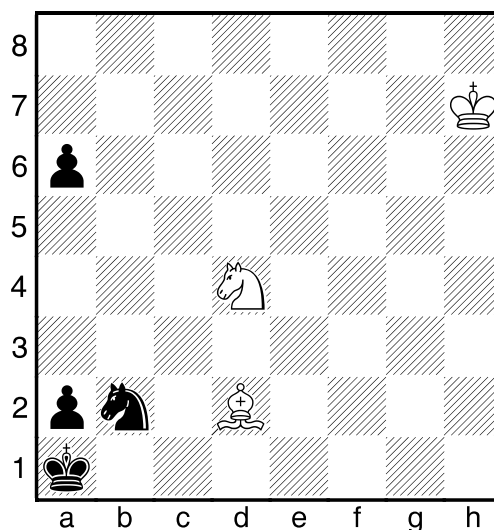
Rovněž Šmudla, další vedoucí turnajové tabulky, se dlouho z vedení netěšil a utrpěl fantastickou porážku od Stydlína v situaci, kterou téměř všichni diváci považovali za remízovou:

viz diagram č. 27

55. Jc2+ Kb1 56. Ja3+ Ka1 57. Sc3! a5 58. Sh8!! Pikantní příprava k vítěznému pochodu bílého krále: **58. ... a4 59. Kg7! Jd3 60. Kg6+ Jb2 61. Kf6!** Stálým vstupováním na nejdelší úhlopříčnu a zase odskoky z ní doputoval bílý král až na c2

a Šmudla oplatil soupeři, co ten mu často dělával: těsně před matem se vzdal.

Diagram č. 27

Rejpal – Kejchal

Napínavý souboj s neuvěřitelně zábavným koncem svedli staří rivalové Rejpal a Kejchal. Rejpal měl bílé a zahrál na kejchala koloběžkový gambit (1 d4 d5 2 e4 dxe4 3. f3!). A věren své taktice, vytáhl na něho i svůj pověstný čibuk. Ale Kejchal si cílevědomě připravil protizbraň – dlouhatánský doutník, který pracně vyrobil z červivých bukvic a máty peprné.

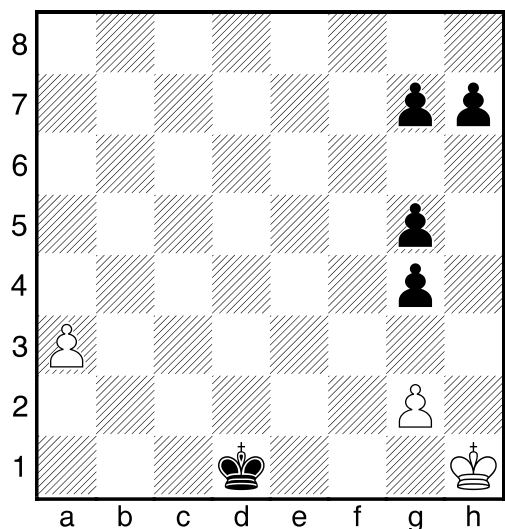
V oblacích bojového dýmu vytvořil si Rejpal mocného volného pěšce a uháněl s ním jako vyšehradský Šemík k Radotínu. Jenže Kejchal měl zrovna tak hroší kůži jako jeho soupeř a nepodlehl panice.

viz diagram č. 28

Zahrál na pohled cudně a ctnostně **29. ... Ke2** Hodlal oklikou vkročit do známého čtverce volného pěšce a uprchlíka zadržet? Rejpal dlouho neuvažoval a mávl pohrdlivě rukou: **30. a4** Kejchal se tvářil jako když neumí počítat do pěti a pokračoval: **30. ... Kf2!**

Co tím sleduje, zoufalec?, pomyslí si na chvíli Rejpal a pak dál natáhl svého pěšce: **31. a5**. Následovalo: **31. ... Kg3! 32. a6 Kh4 33. a7 g3!! 34. a8D g4!**

Diagram č. 28

Maje na šachovnici novou dámu a cítě se už jako jistý vítěz, Rejpal nedočkově vyhrkl: „Nezdá se Ti, že hráčská slušnost mezi mistry velí, aby ses už pokorně vzdal?“

„Lituji, že se mi nezdá, co se zdá tobě,“ odvětil zdvořile Kejchal. „Mám sice jednu hlavu, ale rád ji vsadím proti čemukoliv, že nevyhraješ!“

„Chachá,“ zasmál se Rejpal a napadl dámou černé pěšce: **35. Dg8** Nyní konečně odhodil Kejchal svůj páchnoucí doutnající cumel a přikročil k dokončení skvělého obranného plánu: **35. ... h5!**

Rejpalovi ztuhl vítězný úsměv na rtech, čibuk mu vypadl a pod okovaným podpatkem majitele rozpadl se na tři kusy. Rejpalova dáma nemohla vzít pěšce g7 pro pat a ať už dál šachoval nebo ne, nejbližším tahem g5 černý trvale zazdil svého krále.

„Až dosud jsem tě považoval za neškodného bratra, ale vidím, že jsi kuna! Kuna kunovitá! Upil jsi mi půl bodu,“ láteřil Rejpal. „Kdybych já, hlupák, byl ... eh, kdybych byl chytře jako vždy zahrál nejdříve opatrnější 33. g3, měls po samopatu!“

„Nejsi ani hlupák, ani chytrák,“ pravil Kejchal vlídně. „Pak bych zahrál 33. ... Kh5 a zazdil bych se o poschodí výše!“

Rejpal na to neřekl už nic a šel napsat výsledek do tabulky. Turnajová situace se nečekaně vyrovnala. Již sedm hráčů mělo stejný počet tři a půl bodu a poslední partie Prófa – Sněhurka se ještě hrála. Měla klíčový význam a byla všemi účastníky turnaje i malými hosty sledována s velkým napětím.

Prófa – Sněhurka

V případě výhry získala Sněhurka první místo. I nerozhodný výsledek jí k tomu stačil. Avšak to nebyl princeznin cíl. Nečekala, že trpaslíci se mezi sebou navzájem pobijí, a ocitla se nepohodlné situaci. Porazit Prófu znamenalo, že rozvázný vůdce trpasličí party a její nejgalantnější ctitel skončí v turnaji jako poslední. Jako poslední k posměchu všech!

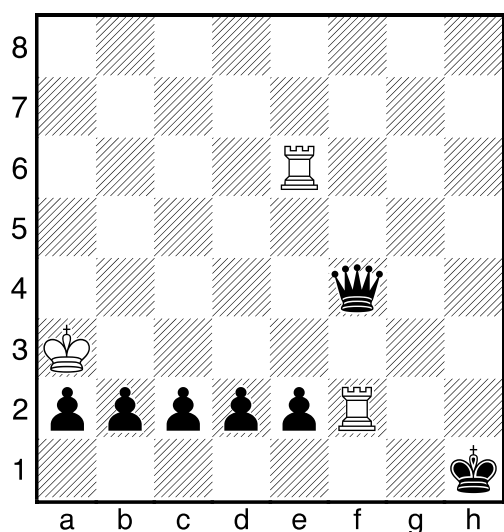
To pomýšlení ji bolelo. Jak ráda by byla právě s ním prohrála, aby zvýšila jeho prestiž! Ale ono to nebylo vůbec možné Prófovy tvrdošíjné pokusy o výhru ho přivedly do situace jasně beznadějně, ba víc – směšné. Přesto se tvářil důstojně a ač se vnitřně zachvíval hůř než osika, hleděl přes brejličky na bitevní pole jako Napoleon u Slavkova.

Sněhurka uvažovala, jak by ho zachránila. Aby mu dala partii zadarmo tím, že by se vzdala nebo si dala zdánlivě lehkomyšlně pobrat věžemi všechny své figurky, bylo před tak početným a vzrušeným publikem zhola nemožné. Kromě toho by toto gesto sebevědomého mužička bylo hluboce urazilo a ještě víc zesměšnilo. Jediným východiskem z trapné situace bylo regulérně ho donutit, aby jí musel dát mat. Bylo to vůbec možné. Úkol se zdál nad lidské síly.

viz diagram č. 29

Sněhurka se nad pozicí hluboce a dlouze zamyslela, až všemocná Prozřetelnost požehnala její dobrosrdečnosti a vnukla jí výborný nápad. Zahrála překvapivě: **44. ... a1D+!**

Diagram č. 29

Trpaslíkům lezli oči z důlků, když podávali Sněhurce druhou černou dámu. Prófa neměl na vybranou a Rejpal soucitně zavrčel: „Neříkám to? Utluče ho na cimprcampr..., eh ty ženské!“

Sněhurce jiskřily panenky radostí. Pokračovala **45. Kb3 b1V+!** Tentokrát si utvořila věž a Prófa zase měl jen jedinou odpověď: **46. Kxc2** Následovalo: **46. ... d1S+!** Střelec zahnal bílého krále na pole d3 a poslední černý pěšec dovršil katastrofu podle Sněhurčina přání: **47. Kd3 e1J+!**

Napoleon sebral chvatně jezdce na e1 věží, nadšeně vyskočil a zvolal: „Mat! Konečně mat! Hurá! Zvítězil jsem!“ **48. Vxe1#**

Nastalo vzájemné gratulování a objímání. „Hurá! Všichni jsme vyhráli!“ volali trpaslíci. „Všichni máme stejný počet bodů!“

Rejpal si neodpustil osobitý komentář: „Eh... někdo má štěstí jako kolo od vozu. Našinec se dře, i něco stát si svou námahu nechá... a štěstí na něj ani nemrkne!“

Zato blažený Prófa se hrdinně rozplýval: „Viděli jste... viděli jste, co všechno na mne Sněhurka vyhátla... eh, chci říci vytáhla? Novou dámu, novou věž, střelce, jezdce a nic jí to nebylo platné! Je to moje nejlepší partie, kterou jsem kdy sehrál!“

Prófa nebyl slabomyslný hráč, jen galán staré školy. Společenský šibal-psycholog. Od začátku viděl v Sněhurce princeznu a proto partie s ní byla jeho partií nejlepší.

Sněhurka vynesla na paseku sedmipatrový dort a vtiskla uklánějícímu se Prófovi standartu, kterou hostitelům vyšila.

Červenonosí i modronosí trpaslíci se pak seřadili k slavnostnímu pochodu kolem pařížků. Nejstatnější z jelínků měl na parůžkách zavěšenou historickou turnajovou tabulku.

Slavnostní dort byl triumfálně nesen na zvláštních nosítkách a pasekou zněl jásot šťastných lidiček.

Když už obešli paseku asi pětkrát, zazněl náhle z hlubin lesa táhlý zvuk loveckého

	1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	
1. Šmudla	x	0,5	0	0,5	1	1	0	0,5	3,5
2. Dřímál	0,5	x	1	0	1	0	0,5	0,5	3,5
3. Kejchal	1	0	x	1	0,5	0,5	0,5	0	3,5
4. Prófa	0,5	1	0	x	0,5	0,5	0	1	3,5
5. Rejpal	0	0	0,5	0,5	x	1	1	0,5	3,5
6. Štístko	0	1	0,5	0,5	0	x	0,5	1	3,5
7. Stydlín	1	0,5	0,5	1	0	0,5	x	0	3,5
8. Sněhurka	0,5	0,5	1	0	0,5	0	1	x	3,5

roku, za ním druhý a třetí. Na mýtinu poblíž chaloupky vjela skupina švarných jezdců. Na prvním bělouši seděl krásný mladý muž a už z dálky mával na pozdrav.

„Princ! Můj princ přijel!“ vykřikla Sněhurka radostně a plna nevýslovného štěstí se rozběhla k jezdcům.

Princ seskočil z koně, něžně ji objal a políbil. A hned uzarděné Sněhurce pověděl velkou novinu:

„Jakmile se roznesla zpráva o posledním zločinu zlé královny proti tobě, milá Sněhurko, Liga obránců panen podnikla k odporu dělný lid. Vtrhl s holemi na hrad, zúčtoval se zlou královnou a řádně vyplacenou poslal do ciziny. Královský hrad je uvolněn a všichni dobří lidé s nedočkavostí čekají na tvůj návrat!“

„Ach, ti stateční lidé! Jak jsem jim vděčna!“ zajásala Sněhurka a zatleskala rukama.

Mezitím doklusali k princově skupině i všichni trpaslíci. Když se přiblížili malí Koumáčci, všichni najednou vyrazili povzbudivý bojový pokřik.

Z hřívý bělouše se totiž snažil ze všech sil vymotat starý Koumák. Královský myslivec podle svého slibu poslal princovu družinu na horní paseku a modronosý trpaslík jí posloužil jako koněvod. Povzbuzen křikem potomstva otec Koumák vytvořil dva hodnotné kotrmelce, mrštně sjel po levé noze komoně k zemi a zapíchl se nosem do trávy.

Sněhurka představila princovi své přátele a pochlubila se mu i svým cukrářským dílem. Dřímál šťouchl nenápadně Šmudlu do žeber a starostlivě zašeptal: „To je lidstva na ten náš dort, co?!”

„Princeznin dort!“ opravil ho dobrák Šmudla. Narážející na Dřímálovu neslavnou pokusy u plotny, uchcechl se: „Kdybys ho byl upek ty, jedli bychom ho čtrnáct dní!“

Potom se Sněhurka s trpaslíky srdečně rozloučila, každému řekla něco mile osob-

ního a i malým Koumáčkům podala ruku. Nadýmaje se pýchou jak holub doupuňák nad takovou poctou, starý Koumák vysekl Sněhurce ještě galantnější poklonu než Prófa. Když Sněhurka pozvala všechny k novému šachovému turnaji na královský hrad, vypukl velký jásot a Prófa si musil několikrát otřít zarosené brejličky.

„Hurá! Ať žije naše Sněhurka! Sláva budoucímu šachovému turnaji!“ volali trpaslíci a vyhazovali do vzduchu své čepičky.

Až do odjezdu Sněhurčiny družiny tak volali, jásali a vesele vyskakovali. Jediný, kdo se loučil nevesele, byl – Rejpal.

Mával sice Sněhurce na pozdrav jako ostatní, ale zůstával stále víc a víc vzadu, a slzy jako hráchy se mu koulely po tvářích.

Nechtěl, aby ostatní si všimli, co se s ním děje, a tak nahlas postaru zlostně si ulevoval:

„Neříkal jsem to? Eh... ty ženské! Všechny jsou stejné! Najednou se zjeví... a když si člověk na ně zvykne... najednou zmizí. Varuji! Nikdo si s nimi nic nezačíněj! Ale copak někdo dá na trpaslíka? Eh... život je moula!“